

POSTANI VOLONTER !

BUDI IN !

Projekat:

RAZVOJ VOLONTERIZMA U BOSNI I HERCEGOVINI



Projekat

RAZVOJ VOLONTERIZMA U BOSNI I HERCEGOVINI

Izdavač:

Omladinski Komunikativni Centar, 2005.godina

Autori:

Jugoslav Jevđić
Milka Mimić
Željko Pauković

Grafička priprema:

Velibor Radulović

Štampa:

Art Print, Banja Luka

Štampanje brošure podržano od:

Međunarodna Pravoslavna Dobrotvorna Organizacija – IOCC
u okviru projekta “Razvoj volonterizma u Bosni i Hercegovini”



SADRŽAJ

1. Ukratko o projektu “Razvoj volonterizma u Bosni i Hercegovini”	3
2. Mali grantovi u okviru projekta	4
3. Državna konferencija o volonterizmu u Bosni i Hercegovini	11
3.1. Cilj konferencije	11
3.2. Program rada konferencije	11
3.3. Rad na konferenciji	12
3.4. Preporuke i zaključci konferencije	13
Obrazloženje Prednacrtu Zakona o dobrovoljnom radu	15
Prednacrt Zakona o dobrovoljnom radu	17
4. Istraživanje o volonterizmu u jugoistočnoj Evropi - Projekat “Albert Ajnštajn”	21
4.1. Uvod	21
4.2. Istorijat volonterizma	21
4.3. Volonterizam - Zakonska regulativa	23
4.3.1. Volonterizam kao predmet zakonske regulative u zemljama zapadne i istočne Evrope	23
4.3.2. Volonterizam kao predmet zakonske regulative u Bosni i Hercegovini	25
4.4. Preporuke istraživanja “Albert Ajnštajn”	28
5. Istraživanje “Volonterizam i javne institucije”	29
5.1. Opis problema i zadaci analize	29
5.2. Namjena analize	29
5.3. Istraživanje o volonterizmu u javnim institucijama	30
5.4. Primjeri pozitivne prakse	36
5.5. Preporuke za Bosnu i Hercegovinu	37
Dodatak A: Državna konferencija o volonterizmu - Učesnici	38
Dodatak B: O Omladinskom Komunikativnom Centru Banja Luka	39
Dodatak C: O Međunarodnoj Pravoslavnoj Dobrotvornoj Organizaciji IOCC	40

UKRATKO O PROJEKTU “RAZVOJ VOLONTERIZMA U BOSNI I HERCEGOVINI”

1

Volonterizam kao jedan od najbitnijih dijelova u okviru razvoja građanskog društva i omladinskih politika, je osim u nekoliko uspješnih primjera (npr. Grad Banja Luka), nedovoljno ili čak nikako podržan od strane lokalnih ili državnih institucija u Bosni i Hercegovini. Mladi ljudi koji bi željeli da dio svog slobodnog vremena posvete volonterskom radu, kao doprinos u razvoju lokalne zajednice, su u samom startu onemogućeni. Većina organizacija koje promovišu ili realizuju volonterske programe se susreću sa teškoćama u realizaciji istih iz razloga nedostatka adekvatne podrške, ali uglavnom zbog nepostojanja zakonske regulative o volonterizmu i njegove prepoznatljivosti.

Pored toga, na nivou Bosne i Hercegovine ne postoji strategija o razvoju volonterizma u okviru formalnog i neformalnog obrazovanja, kao i u okviru lokalnih zajednica. Postoje pozitivni primjeri kao što je uvođenje edukacije o volonterizmu u formalno obrazovanje u srednjim školama Republike Srpske u okviru časova odjeljene zajednice, kao rezultat rada i saradnje Omladinskog Komunikativnog Centra i Republičkog pedagoškog zavoda Republike Srpske. Takođe, pojedine lokalne vlasti u BiH su prepoznale potrebu razvoja volonterizma, te istu podržavaju kroz finansijsku i druge načine podrške, ali ti slučajevi su nedovoljni i različiti.

Projekat “Razvoj volonterizma u Bosni i Hercegovini”

Projekat je realizovan u periodu oktobar 2004 – februar 2005. godine, a imao je za cilj promovisanje važnosti volonterizma i njegovog zakonskog okvira. Ovim projektom smo željeli da damo svoj doprinos i punu podršku razvoju građanskog društva u BiH kroz promociju i razvoj volonterizma i njegove zakonske regulative. Projekat je finansijski podržala Međunarodna pravoslavna dobrotvorna organizacija (IOCC).

U okviru projekta su realizovane slijedeće aktivnosti:

1. Promocija

Putem promotivnih materijala, medija i saradnjom sa drugim nevladinim organizacijama širili smo ideju o potrebi razvoja volonterizma u BiH i njegovih pozitivnih uticaja na razvoj društva..

2. Dodjela malih grantova nevladinim organizacijama za volonteriske inicijative

Dodjelom 10 malih grantova nevladinim organizacijama podstakli smo razvoj različitih volonteriskih inicijativa na lokalnim nivoima u BiH koje su uključivale aktivnu saradnju nevladinog sektora i lokalnih vlasti i/ili javnih institucija u njihovoj realizaciji. Ove volonteriske inicijative su dale doprinos u rješavanju postojećih problema identifikovanih u lokalnim zajednicama. Na ovaj način smo i finansijski podržali promociju i razvoj volonterizma u lokalnim zajednicama.

3. Državna konferencija o volonterizmu u BiH

Konferencija je omogućila da se na jednom mjestu okupe predstavnici vladinog i nevladinog sektora, kao i drugih državnih i međunarodnih relevantnih institucija, a koji su kroz osmišljeni program radili na kreiranju budućih koraka koji će voditi ka jačem razvoju volonterizma i njegovom uticaju na razvoj društva u BiH. Ovom prilikom su bili prezentovani rezultati istraživanja o volonterizmu u BiH i drugim zemljama regiona jugoistočne Evrope, te mogućnosti budućeg modela zakonske regulative volonterizma u BiH. Konferencija je održana od 16. do 18. decembra 2004. godine u Banja Luci.

4. Brošura konferencije o volonterizmu

Nakon završetka konferencije pripremili smo ovu brošuru koja ima za cilj prezentovati rezultate cjelokupnog projekta, zaključke i preporuke konferencije, kao i rezultate istraživanja i mogući model zakonskog okvira volonterizma u BiH.

2

MALI GRANTOVI U OKVIRU PROJEKTA

Kao što smo već naveli u opisu projekta, dodjelom 10 malih grantova željeli smo podržati razvoj različitih volonterskih inicijativa na lokalnim nivoima u BiH koje su uključivale aktivnu saradnju nevladinog sektora i lokalnih vlasti i/ili javnih institucija u njihovoj realizaciji. Pred vama su kratki opisi projekata/aktivnosti realizovanih u periodu novembar-decembar 2004.godine i finansiranih putem malih grantova, te njihovi rezultati.

Odred izviđača „Trebinje“, Trebinje

Odred izviđača „Trebinje“ je dobrovoljna, samostalna, nepolitička, vaspitna organizacija djece, omladine i odraslih, osnovana 2000. godine u Trebinju, sa ciljem da omogući svojim članovima svestran razvoj svoje ličnosti i dostizanje pune fizičke, umne, društvene i duhovne mogućnosti kao odgovornih građana. Odred okuplja oko 150 članova, uglavnom učenika osnovnih i srednjih škola. Do sada su organizovali veliki broj aktivnosti u skladu sa programom Svjetske organizacije skautskog pokreta i Saveza izviđača Republike Srpske.

Projekat:

Adaptacija školskog igrališta volonterskim radom

Cilj projekta:

Osnovnu školu Sveti Vasilije Ostroški pohada 800 učenika i raspolaže sa fiskulturnom dvoranom i terenima za košarku i mali fudbal. Zbog polomljenih golova onemogućeno je normalno održavanje nastave fizičkog vaspitanja, kao i rad sekcije za rukomet i mali fudbal. Cilj projekta je da se angažovanjem volontera organizacije i učenika škole uredi devastirano školsko igralište.

Realizovane aktivnosti:

Inicijativu za uređenje školskog igrališta pokrenula je sekcija izviđača u školi, a podržali su je uprava škole i odred izviđača.



Kao krajnji rezultat ovog projekta ostalo je uređeno školsko igralište i dvorište škole, koje će omogućiti učenicima ove škole nesmetano izvođenje nastave fizičkog vaspitanja. Takođe će mladima naselja Gorica ostati prostor na kojem će moći organizovati razna sportska takmičenja i druge aktivnosti. Kroz druženje i bavljenje sportom mladi će aktivno provoditi svoje slobodno vrijeme na školskom igralištu.

Realizacijom ovog projekta i prezentacijom rezultata putem lokalnih medija, afirmisani su građani i u drugim mjesnim zajednicama, da svojim volonterskim radom rješavaju probleme u svojoj lokalnoj zajednici.

Humanitarna organizacija omladinski centar „Fenix“, Prozor-Rama

Humanitarna organizacija omladinski centar „Fenix“ sa sjedištem u Prozor-Rami djeluje na području ove opštine i cijele FBiH. Omladinski centar ima za cilj pružanje informacija o promovisanju ljudskih prava, zaštiti prava djece i mladih, uspostavlja dijalog između vlasti i građana, te pomaže mladima kroz edukativne, sportske i kulturne aktivnosti kako bi bolje iskoristili svoje vrijeme.

O.C. „Fenix“ postoji od 1999. godine, a regi-

strovan je 2001. god. U svom dosadašnjem radu realizovali su oko 30 projekata koji su uglavnom za ciljnu grupu imali mlade.

Projekat:

Budi jedan od nas

Ciljevi projekta:

- održavanje jednodnevnih kreativnih radionica u dječijem vrtiću "Ciciban" sa djecom (slikanje, lutkarstvo, crtanje, valjanje) koje imaju za cilj promovisanje volonterizma među najmlađim uzrastom,
- uređivanje prostorija omladinskog centra dobijenih nedavno od opštine Prozor-Rama,
- realizacija radio-emisije na temu "Šta je volonterizam?" sa ciljem da se šira javnost upozna sa volonterizmom, kao i da se prezentuju organizacije u širem i užem okruženju koje rade sa volonterima,
- renoviranje učionica - četiri prostorije u O.Š. "Marko Marulić" kako bi konkretnom i vidljivom akcijom koja će biti urađena sa volonterima, pokazali kako je volonterski rad koristan za zajednicu.

Postignuti rezultati:

- razvijena svijest kod mladih i drugih građana o volonterizmu kroz sve aktivnosti realizovane projektom,
- prezentovane su organizacije koje se bave volonterizmom,
- realizovane su radionice u dječijem vrtiću,
- uređena je prostorija u O.C. "Fenix",



- renovirane su prostorije u osnovnoj školi "Marko Marulić",
- povezani su mladi u O.Š. "Marko Marulić", gdje se nastava odvija prema dva nastavna plana

i programa (hrvatskom i bošnjačkom).

Asocijacija „Margina“, Zenica

Misija organizacije je edukacija, povezivanje, razmjena informacija, izdavačka djelatnost i rad na unaprijeđenju zdravlja među marginalizovanim grupama mladih u BiH i šire, sa posebnim težištem na problemima bolesti ovisnosti, HIV/AIDS-a i polno prenosivih bolesti.

Aktivnosti:

- terenske opservacije
- edukacija na terenu
- informisanje ciljnih grupa o servisima koje nudimo
- savjetovalište za mlade
- promocija aktivizma mladih i volonterizma u zajednici
- besplatno i anonimno testiranje na HIV, Hepatitis B i C
- formiranje i podrška grupama samopomoći
- savjetovalište za roditelje
- vršnjačka edukacija
- istraživanja
 - fokus grupe
 - ankete
 - mapinzi
 - opservacije
 - intervjui
- podrška i posredovanje kod liječenja
- upućivanje na liječenje u terapijske zajednice (komune)
- javne kampanje informativno edukativnog karaktera, te podjela materijala i promocija sigurnog seksa

Projekat:

Dosta smo hodali u mraku

Cilj projekta:

Projekat je zamišljen kao mjesec dana javne kampanje u cilju podizanja svijesti lokalne zajednice, koja je započela obilježavanjem 1. decembra, Svjetskog dana borbe protiv HIV/AIDS-a. Projekat je realizovan u tri faze, a osnovni ciljevi projekta su bili:

- povećanje svijesti stanovništva o prisutnosti problema i prihvatanju istog,
- povećanje svijesti stanovništva sa akcentom na mlade o značaju i korisnosti volonterskog angažmana za zajednicu i njih lično,

- objavljivanje zvaničnih podataka o zloupotrebi droga i raširenosti virusnih infekcija na području opštine Zenica,
- kreiranje i realizacija volonterskih aktivnosti unutar institucija lokalne uprave.



Postignuti rezultati:

- Stav o mladima na margini društva se počeo mijenjati i to od strane institucija od kojih se to najmanje očekivalo (Ministarstvo unutrašnjih poslova).
- Broj volontera u organizaciji je vidno povećan.
- U saradnji sa Savjetodavnim odborom mladih Načelnika opštine Zenica i Komisijom za mlade Opštinskog savjeta Zenica, pokrenuta je inicijativa i održana su dva sastanka sa Predsjedavajućim Opštinskog savjeta Zenica, a vezano za prijem volontera u opštinske strukture.
- Kroz program Federalnog zavoda za zapošljavanje, u narednom periodu naša organizacija će primiti dva socijalna radnika sa Biroa za zapošljavanje na pripravnički staž.

Odred izviđača „Semberija“, Bijeljina

Odred izviđača "Semberija" Bijeljina je nevladina, nepolitička i dobrovoljna organizacija za mlade. Kroz obrazovanje i vaspitanje zasnovanim na izviđačkim principima, cilj organizacije jeste da nauči mladog čovjeka boravku u prirodi i njenim zakonima.

Organizacija je osnovana 1953. godine. Radi sa uzrastima 7-11 godina (poletarci), 11-20 mladi i stariji izviđači i preko 20 godina (brđani). Organizacija izvodi ekološke akcije edukacije o boravku u prirodi i pravilnom odnosu prema istoj, te akcije čišćenja terena na kojima boravi, a koje su od

značaja za lokalnu zajednicu. U eko-kampu koji posjeduju i koriste, svake godine učestvuje na stotine izviđača i mladih. Tokom realizacije izviđačkih aktivnosti, a u saradnji sa lokalnim vlastima, pokušavaju uspostaviti Eko zona na obali Drine.

Projekat:

Uz djecu nam je mnogo ljepše!

Cilj projekta:

- Animiranje mladih za učešće u aktivnostima od koristi za lokalnu zajednicu.
- Promocija volonterskog rada u zajednici kroz učešće mladih aktivista iz različitih organizacija u aktivnostima od koristi za mlade,
- Promocija korisnog provođenja slobodnog vremena.
- Uređenje postojećeg parka za djecu sa elementima za igru - ljuljaškama i klackalicama.

Postignuti rezultati:

- Promovisane su volonterske aktivnosti članova (do 20 godina starosti), kao i samostalno planiranje i izrada daljih aktivnosti u lokalnoj zajednici.



- Dat je doprinos izviđača u realizaciji aktivnosti za djecu i mlade u lokalnoj zajednici.
- Zabilježen je porast članstva u Organizaciji.
- Djeca i omladina upoznati su sa mogućnostima boravka u prirodi.
- Stvoreno je dugoročno rješenje za održavanje raznih aktivnosti djece uzrasta do 10 godina i njihov aktivan boravak u prirodi, namijenjen raznim društvenim institucijama, organizacijama i građanima, prije svega.
- Napravljeno je 6 ljuljački, 4 klackalice, 6 stolova i 6 klupica i uređene su staze za šetanje.
- Projekat je promovisan na lokalnim medijima (BN Televizija) i praćen u pisanim medijima.

Odred izviđača „Igman ’92.“, Hrasnica

Odred izviđača „Igman ’92.“, Hrasnica vanstranačka je i neprofitna organizacija koja u kontinuitetu djeluje 45 godina, a zasnovana je na dobrovoljnom članstvu. To je vaspitno-obrazovna organizacija za mlade, otvorena za sve – bez obzira na nacionalnost, rasu, vjeru i pol. U partnerstvu sa lokalnim vlastima, javnim institucijama, poslovnim sektorom, Odred osigurava i promoviše ostvarivanje ljudskih prava i popularizuje razvoj organizacije kroz izviđačke aktivnosti i akcije lokalnog nivoa.

Projekat:

Uređenje enterijera i eksterijera doma izviđača na planini Igman – objekat Kabalovo

Cilj projekta:

U partnerstvu sa lokalnim vlastima, poslovnim sektorom i drugi NVO-ima, putem izviđačko-ekoloških akcija, razvijati i jačati kapacitete volenterskog rada.

Postignuti rezultati:

1. Organizovana je volenterska akcija uređenja enterijera i eksterijera doma izviđača na planini Igman – objekat Kabalovo u svrhu boravka i aktivnosti izviđača.



2. Povećan je broj volontera u organizaciji.
3. Potvrđena je podrška lokalnih vlasti za buduće aktivnosti.
4. Ojačana je svijest mladih o važnosti pozitivnih osobina, kao što su radinost, smisao za kolektivni život i takmičarski duh, tolerancija i volonterizam.

Udruženje za prevenciju ovisnosti NARKO-NE, Vitez

Udruženje građana NARKO-NE je nestranačka, neprofitabilna organizacija registrovana 16. septembra 2002. godine kao nacionalna nevladina organizacija. Udruženje inicira, vodi i prati projekte koji unaprijeđuju životne i vaspitne uslove u pravcu motivisanja mladih ljudi da se odluče za zdrav način života bez ovisnosti (primarna prevencija), te smanjuje faktore rizika kod djece i mladih ugroženih ovisnošću i podržava one koji već imaju problema zbog konzumiranja supstanci (sekundarna prevencija).

Projekat:

Dan djeteta – naša prava!

Ciljevi projekta:

- doprinijeti da se član 33. konvencije o pravima djeteta (djeca imaju pravo biti zaštićena od upotrebe droga i opojnih sredstava) poštuje u opštini Vitez, kroz aktivnosti koje bi ojačale ličnosti djece, poboljšale njihove sposobnosti za komunikaciju i učešće u lokalnoj zajednici, kao i njihovu motivaciju za zdrav način života bez ovisnosti,
- kroz javno zagovaranje postići da lokalni političari preuzmu potrebne smjernice za pomoć svim odgovornim osobama za vaspitanje i obrazovanje,
- ukazati djeci i mladima na zdrav način života, ponuditi djeci i mladima što više mogućnosti za igru i učešće u kulturnim i umjetničkim dešavanjima,
- zaštititi djecu i mlade od kupovine cigareta, alkoholnih pića i medikamenata, kao i od preprodaje, opojnih sredstava u njihovim sredinama.



Postignuti rezultati:

1. Organizovana je promotivna šetnja na kojoj je učestvovalo oko 200 djece i mladih.
2. Izrađeni su transparenti koji su kreacija djece, te koji izražavaju njihovu potrebu za zaštitom njihovih prava.
3. Realizovano je prikupljanje potpisa za rezoluciju, koja je predata Gradskom savjetu.
4. Održana je karaoke zabava.
5. Upriličen je javni nastup oko 20 djece—učesnika i snimljena je zajednička pjesma sa porukom na temu prevencije ovisnosti.
6. Emitovana je radio-drama.
7. Rezultati projekta su medijski praćeni u različitim medijima.

Omladinska organizacija „Centar“, Mrkonjić Grad

OO «Centar» M.Grad omogućava stvaranje boljih uslova za život mladih kroz rad, druženje i animiranje za učešće u javnom životu putem javnog zagovaranja, psiho-socijalnih i obrazovnih programa.

Projekat:

Dani volonterizma u Mrkonjić Gradu

Ciljevi projekta:

- Upoznati lokalnu zajednicu i građane o radu volonterskih organizacija i značaju volonterizma za razvoj cjelokupne zajednice.
- Kroz popularizaciju volonterizma i volonterskih aktivnosti animirati nove volontere iz zajednice.

Postignuti rezultati:

1. Veliki broj građana upoznat je sa radom volontera na području opštine Mrkonjić Grad i šire.
2. Animirani su novi građani-volonteri.
3. Edukovani su građani na teme SIDA/AIDS.
4. Održano je predavanje o značaju planine Lisine za lokalnu zajednicu.
5. Popularizovan je volonterizam u zajednici kroz održavanje okruglog stola.
6. Prikupljene su knjige za školsku biblioteku.
7. Evidentirani su svi pojedinci-volonteri i organizacije koje rade sa volonterima, na osnovu čega je napravljena jedinstvena baza podataka o volonterima i volonterskim organizacijama iz Mrkonjić Grada, koja sadrži i njihova dostignuća.

8. Održana je zabava povodom Međunarodnog dana volontera 5.decembra.



Udruženje paraplegičara, oboljelih od dječije paralize i ostalih tjelesnih invalida regije Doboj

Udruženje je organizacija koja kroz partnerske odnose sa vlašću i institucijama i sa drugim NVO-ima sistemski rješava probleme osoba sa invaliditetom radi njihove integracije u širu društvenu zajednicu. Njihova snaga je u humanosti, otvorenosti, toleranciji i opredeljenju da pomognu sebi i drugima. Osnovne aktivnosti organizacije su usmjerene u pravcu izjednačavanja mogućnosti članova sa zdravim ljudima u svim sferama života i rada, ravnopravan tretman, ista ljudska prava kao i zdravih lica i podizanje svijesti u društvu o invalidima. Osnovi ciljevi udruženja su humanitarnog karaktera, a ogledaju se u: ostvarivanju i unapređenju socijalnog, ekonomskog i kulturnog položaja članova udruženja, podsticanju naučnih, tehničkih i sportskih aktivnosti, usmjeravanje na prevenciju invalidnosti i potpunu zaštitu invalida—članova udruženja, naročito njihovo obrazovanje, radno osposobljavanje i zapošljavanje, kao i organizovano i zajedničko djelovanje prema organima zakonodavne i izvršne vlasti u RS, na promociji i prihvatanju socijalnog (društvenog) modela invalidnosti.

Projekat:

Jaki volonteri – za jaku lokalnu zajednicu jednakih mogućnosti za sve

Ciljevi projekta:

- edukovati volontere – osposobiti ih za rad u organizacijama,
- pomoć ugroženim osobama (djeci sa posebnim potrebama u školama, starim i bolesnim licima,

osobama sa invaliditetom) i aktivno ih uključiti u lokalnu zajednicu.

Podciljevi:

- Izraditi plan i program rada volontera,
- Aktivno uključiti volontere u rad organizacije.

Postignuti rezultati:

1. Realizovana je edukacija volontera.
2. Izrađen je plan i program rada volontera.
3. Volonteri su aktivno uključeni u aktivnosti od koristi za lokalnu zajednicu.
4. Obavljena je posjeta 5 najugroženijih porodica.
5. Potpisan sporazum sa partnerima.
6. Tokom projekta obezbjeđena je kontinuirana medijska podrška.



Omladinski klub „Pod istim suncem“, Jablanica

Omladinski klub "Pod Istim Suncem" je nevladina organizacija koja je osnovana 1997.godine, a djeluje na području Jablanice i Bosne i Hercegovine. „Pod istim Suncem“ pomaže djeci, mladima i odraslima da svoje slobodno vrijeme utroše na koristan način, kroz edukativne, sportske i zabavne aktivnosti. Kroz ove aktivnosti „Pod istim suncem“ pruža mladima priliku učešća u razvoju demokratskog društva sa principima tolerancije, isključujući bilo koji vid diskriminacije. U dosadašnjem radu, Klub je realizovao aktivnosti kao što su: kursevi engleskog, francuskog i njemačkog jezika za sve uzraste, kurseve informatike, novinarska sekcija, dječije radionice, program dječijih prava, kursevi daktilografije, karate, košarka, stoni tenis, aerobik za djevojke

i žene, tae-bo, veliki broj seminara i treninga za mlade, veliki broj izleta, priredbi i izložbi. Omladinski klub je počeo kao neformalna grupa mladih koja je ukupno brojala 10 volontera, a danas, sa puno iskustva u radu sa mladima, kroz mnogo seminara, treninga, te kroz USAID-ov program institucionalnog razvoja i javnog zagovaranja prerastao je u organizaciju u kojoj je zaposleno 10 osoba, pored kojih je angažovan i veliki broj volontera.

Projekat:

Volonterizam u Osnovnim školama Jablanice, Konjica i Prozor-Rame

Ciljevi projekta:

- razvoj volonterizma u osnovnim školama, te promocija i povezivanje mladih volonterskih grupa iz 3 opštine (Jablanica, Konjic i Prozor-Rama),
- mladima iz osnovnih škola, koje su navedene kao partneri, pružiti informacije o prednostima bavljenja volonterskim radom i kako se postaje volonter,
- u saradnji sa 3 osnovne škole formirati 3 fokus grupe, po 1 u svakoj školi, od po 10 učenika (učenici sedmih i osmih razreda), koji bi učestvovali na radionicama na temu volonterizma,
- omogućiti učenicima pohađanje dvodnevno treninga na temu "Pisanje prijedloga projekata", te im pružiti mogućnost da prezentuju svoje prijedloge lokalnim vlastima.

Podciljevi projekta:

- održati 6 radionica na temu volonterizma (po dvije radionice u svakoj osnovnoj školi),
- organizovati zajednički sastanak mladih iz osnovnih škola uključenih u projekat, te njihovo povezivanje u neformalnu mrežu,
- organizovati trening na temu "Pisanje prijedloga projekata", te kreirati 3 prijedloga projekata.

Postignuti rezultati:

1. Formirane su 3 neformalne volonterske grupe, koje imaju za cilj širenje ideje volonterizma, kao i poboljšanje statusa mladih u lokalnim zajednicama.
2. Promovisana je ideja o uključenju mladih u različite NVO-e na volonterskoj bazi, te načini na koje će oni motivisati svoje vršnjake za učešće u

volonterskim aktivnostima.

3. 30 mladih je upoznato sa prednostima volontiranja, a nakon toga su aktivno uključeni u razne NVO-e na području svoje lokalne zajednice.

4. Mladima je omogućeno da kreiraju 3 projekta, za koje Klub nastoji da pronađe finansijsku podršku kod raznih donatora.



Omladinska organizacija „Labor Omnia Sunt“, Vareš

Labor Omnia Sunt je omladinska organizacija čiji je osnovni cilj poboljšanje životnog standarda mladih u Varešu, pronalaženje uslova za zapošljavanje mladih, kao prevencije sprječavanja odlaska mladih iz Vareša, te borba protiv narkomanije, alkoholizma, AIDS-a, kriminala kroz organizovanje okruglih stolova, seminara, predavanja, stvaranje uslova za poboljšanje školovanja mladih svih kategorija i dobi, očuvanje kulturnog života



Vareša i njegovo poboljšanje, te osnaživanje omladinskog pokreta u Varešu.

Projekat: **L.O.S. za djecu**

Cilj projekta:

Osnovni cilj projekta je nabavka školskog materijala za djecu bez oba ili jednog roditelja, kao i za djecu iz socijalno-ugroženih porodica općine Vareš u saradnji sa Centrom za socijalni rad.

Postignuti rezultati:

1. Lokalna zajednica je upoznata sa problemima djece bez jednog ili oba roditelja.
2. Promovisan je volonterizam među mladima.
3. Olakšano je školovanje djece kojoj je podjeljen potreban školski pribor.

POSTANI VOLONTER!



BUDI IN!

BUDI IN(teresantan)!
IN(ventivan)!
IN(icijativan)!
IN(spirativan)!
IN(ovativan)!

DRŽAVNA KONFERENCIJA O VOLONTERIZMU U BOSNI I HERCEGOVINI

3

3.1. Cilj konferencije

Imajući u vidu problematiku razvoja i podrške volonterizmu u BiH, kao i sam projekat i njegove aktivnosti, cilj konferencije je bio slijedeći:

Okupiti predstavnike svih relevantnih strana na jednom mjestu, kako bi se omogućio konstruktivan rad na budućim koracima razvoja volonterizma i njegovog zakonskog okvira, kao i prezentacija primjera dobre prakse iz BiH i drugih zemalja jugoistočne Evrope.



3.2. Program rada konferencije

Bazirajući se na ovaj cilj Konferencije, osmislili smo i specifičnu metodologiju rada, koja je realizovana tokom Konferencije.

Program i metodologija rada konferencije:

16.12.2004. godine

15:00 – 19:00

- Riječi dobrodošlice od strane predstavnika Grada Banja Luke, organizatora, donatora i gostiju.

- Prezentacija istraživačkog dokumenta o statusu volonterizma u BiH i regiona jugoistočne Evrope.

- Prezentacija postignutih rezultata 10 volonterskih inicijativa realizovanih od 10 NVO-a podržanih kroz male grantove u okviru projekta "Razvoj volonterizma u BiH".

- Prezentacija dokumentarnog omnibus filma realizovanog u okviru projekta "Abert Ajnštajn" u cilju promocije doprinosa volonterizma u zemljama jugoistočne Evrope.

- Prezentacija primjera dobre prakse iz regiona (CARE International, Volonteri ujedinjenih

naroda, Mreža mladih jugoistočne Evrope i U.G. "Nešto više").

17.12.2004. godine (petak)

09:30 – 13:00 – Rad učesnika konferencije u dvije radne grupe:

- Grupa 1: Zakonski aspekti i moguće poteškoće u budućem usvajanju i implementaciji zakona o volonterizmu – sa državnog do lokalnog nivoa.

- Grupa 2: Aktivnosti podrške i inicijative NVO-a i vladinih institucija u cilju implementacije budućeg zakona o volonterizmu.

15:00 – 17:30 – Nastavak rada u grupama

17:30 – 19:00 – Prezentacija rezultata radnih grupa i usvajanje preporuka Konferencije

18.12.2004. godine (subota)

9:30 – 11:00 – Finalna prezentacija zaključaka i preporuka Konferencije i ceremonija zatvaranja

3.3. Rad na konferenciji

Dan prvi – 16.12.2004. godine

Ispred Gradske uprave grada Banja Luke, pokrovitelja konferencije, gospođa Ljiljana Radovanović je zvanično otvorila konferenciju. Prvi dan je bio namijenjen prezentaciji projekta "Razvoj volonterizma u BiH", rezultata NVO-a postignutih kroz male grantove za lokalne volonterske inicijative, rezultate istraživanja o volonterizmu u jugoistočnoj Evropi, omnibus dokumentarni film o volonterizmu u zemljama jugoistočne Evrope i primjera dobre prakse različitih programa koji aktivno podržavaju razvoj volonterizam i njegovu ulogu u razvoju građanskog društva.

Kroz ove prezentacije, učesnici konferencije su imali priliku da budu upoznati sa statusom razvoja volonterizma i njegove zakonske regulative u Bosni i Hercegovini, kao i u zemljama u okruženju. Pored toga, kroz prezentacije primjera dobre prakse, učesnici su imali priliku da se upoznaju sa različitim uspješnim programima i aktivnostima, kao i novim pristupima, koji svojim rezultatima omogućavaju dalji razvoj volonterizma, kao i njegovom značaju i prepoznatljivosti.

Dan drugi – 17.12.2004. godine

Drugog dana Konferencije učesnici su radili u dvije radne grupe, pokrivajući sljedeće teme:

1. Zakonski okvir volonterizma u Bosni i Hercegovini.
2. Aktivnosti podrške i inicijative NVO-a i vladinih institucija u cilju implementacije budućeg zakona o volonterizmu, kao i njegovog razvoja.

Radne grupe su prvo uradile SWOT analizu (određene su snage, slabosti, mogućnosti i prijetnje) po navedenim temama, kako bi analizirale trenutni stepen razvoja volonterizma i njegovog zakonskog okvira u BiH. Na osnovu ove analize, učesnici su, kroz diskusije i rad u manjim grupama, radili na preporukama i sugestijama.

Obje grupe su u poslijepodnevним časovima radile zajedno na usaglašavanju završnih preporuka i zaključaka Konferencije.

Dan treći – 18.12.2004. godine

Treći dan Konferencije je bio namijenjen zvaničnoj prezentaciji preporuka i zaključaka, koji su usvojeni tokom prethodnog radnog dana. Pored toga, učesnici su imali priliku da diskutuju i o budućim programima i aktivnostima koje bi mogle biti podržane od strane donatora, kao i od strane od samih NVO-a.



3.4. Preporuke i zaključci konferencije

Preporuke i zaključci konferencije su podjeljeni u slijedeće tri grupe:

1. Programi podrške i inicijative NVO-a i vladinih institucija usmjerenih ka razvoju volonterizma
2. Preporuke za donatore i njihove programe u cilju bolje podrške razvoju volonterizma
3. Prijedlog prednacrtu zakona o volonterizmu

3.4.1. Programi podrške i inicijative NVO-a i vladinih institucija usmjerenih ka razvoju volonterizma

Vladin sektor:

- Transparentno dodjeljivanje sredstava (fondovi iz budžeta vlasti od lokalnog do državnog nivoa) na osnovu jasnih kriterijuma
- Usvajanje zakona o volonterizmu i njegova primjena u praksi
- Dodjeljivanje postojećih prostora u vlasništvu vlasti nevladinim organizacijama

Nevladin sektor:

- Uspostaviti aktivnu komunikaciju sa vlastima putem izvještaja o aktivnostima i razmjenom informacija, sastancima i drugim odgovarajućim aktivnostima
- Realizovati specifične aktivnosti javnog zagovaranja u cilju razbijanja predrasuda o nevladinom sektoru
- Stalno vršiti lobiranje vladinih struktura
- Podržavati aktivno učešće predstavnika vlasti u procesu planiranja i realizacije volonterskih programa i aktivnosti
- Konstantno razvijati PR menadžment (publikacije, internet prezentacije, profesionalne osobe, itd.)
- Vršiti lobiranja putem medija
- Praviti sinergiju organizacija sa sličnim aktivnostima (zajednički koordinisane volonterske aktivnosti)
- Realizovati koordinisane promotivne kampanje
- Omogućiti kroz različite programe volontiranje osoba svih uzrasta
- Kreirati i postaviti internet prezentaciju sa bazom podataka organizacija i volontera željnih da se uključe u volonterski rad
- Stalno vršiti podizanje svijesti građana o volonterizmu i njegovom doprinosu u razvoju građanskog društva
- Maksimalno koristiti sopstvena sredstva i snagu bez obzira na mogućnosti postojećih fondova i donatora

Vladin i nevladin sektor u partnerstvu:

- Omogućiti povlastice/nagrade za volontere u cilju podizanja motivacije
- Otvaranje i rad volonterskih info centara uz podršku vlasti (za početak pilot centri na regionalnim nivoima)
- Izvršiti pomjeranje fokusa razvoja volonterizma iz većih u manje sredine
- Osnovati fondaciju za finansiranje i podršku volonterskim programima i aktivnostima
- Održavati sajmove organizacija u različitim mjestima
- Osmisliti i publikovati promotivni materijal prilagođen svim organizacijama i građanima u BiH
- Vršiti edukaciju članova organizacije koji bi se bavili edukacijom volontera, kao i edukaciju predstavnika vlasti u cilju unaprijeđenja njihove podrške volonterizmu i volonterskih programa u zajednici
- Koristiti volonterizam kao metod za suzbijanje siromaštva i unaprijeđenje obrazovanja
- Uključiti volonterizam u sistem formalnog obrazovanja
- U okviru razvojnih planova uključiti razvoj volonterizma

3.4.2. Preporuke za donatore i njihove programe u cilju bolje podrške razvoju volonterizma

- Maksimalno podržavati aktivnosti u lokalnim zajednicama baziranih na volonterizmu kroz male grantove i ostale aktivnosti podrške
- Podržavati programe kratkoročne i dugoročne razmjene volontera sa fokusom na manje sredine i rješavanja problema u tim sredinama
- Podržavati proces uspostavljanja zakonske regulative volonterizma i njegova primjene u budućnosti kroz specifične donatorske programe

3.4.3. Prijedlog prednacrtu zakona o volonterizmu

Kako je sve počelo...

30. juna 2004. godine u Sarajevu je organizovana jednodnevna konferencija o volonterizmu na kojoj je prisustvovalo oko 80 predstavnika vladinih institucija sa entitetskih i državnog nivoa, nevladinih i međunarodnih organizacija.

U preporukama koje su proizašle sa ove jednodnevne konferencije naglašeno je da postoji goruća potreba za pravnim regulisanjem volonterizma – kako na državnom nivou, tako i u samim organizacijama/institucijama koje imaju potrebu za angažovanjem volontera. Taj budući Zakon o volonterizmu trebao bi da definiše pojam "volontera" kao fizičke osobe, kakve su to volonterske usluge dozvoljene zakonom (rad koji ne uključuje treći sektor) a koje NISU, ko su korisnici i organizatori volonterskih usluga te njihova prava i obaveze, šta se smatra trajnijim vršenjem volonterskih usluga – kratko/srednje/dugoročno volontiranje, koja su to prava i obaveze volontera.

Na ovom skupu predložena je i strategija dolaska do Zakona – od formiranja radne grupe eksperata (vladin + nevladin sektor + pravni eksperti) koja bi radila na izradi nacrtu Zakona, konsultacija sa volonterskim organizacijama i nadležnim ministarstvima u postupku izrade Zakona, predstavljanja nacrtu što širem krugu nevladinih organizacija i ustanova – do konačnog lobiranja za usvajanje Zakona o volonterizmu!

Na inicijativu prisutnih formirana je i radna grupa nevladinog sektora/pravnih eksperata u sastavu – predstavnici Međunarodnog centra za neprofitno pravo Budimpešta, Lex International Banjaluka, Centra za promociju civilnog društva Sarajevo, UNVa, SEEYNa, Altruista Mostar i Omladinskog Komunikativnog Centra Banjaluka. Otvorena su ostala mjesta za predstavnike vlasti.

Ova radna grupa je aktivno radila tokom 2004. godine, a rezultat tog rada je tekst prednacrtu zakona o volonterizmu. U periodu novembar – decembar 2004. godine radna grupa je organizovala niz neformalnih javnih rasprava o tekstu prednacrtu zakona u gradovima BiH u cilju sakupljanja preporuka i sugestija za finalni tekst prednacrtu od strane predstavnika vladinih institucija, nevladinih organizacija i građana.

Na Državnoj konferenciji o volonterizmu je prezentovan ovaj tekst o kojem su učesnici konferencije diskutovali, te predlagali svoje komentare, prijedloge i sugestije.

Pred vama je trenutni prijedlog prednacrtu zakona o volonterizmu u kojem su uvršteni prijedlozi i sugestije učesnika konferencije.



Neformalna javna rasprava u Banja Luci



Jednodnevna konferencija o volonterizmu u Sarajevu

Obrazloženje prijedloga prednacrtu Zakona o dobrovoljnom radu

I. OCJENA STANJA

Dobrovoljni rad (volontiranje), kao oblik pružanja usluga drugom licu, za korist drugog lica ili zajednice, dobrovoljno i bez naknade, ima sve veću ulogu u modernim društvima. Volontiranjem građani pružaju pomoć onima kojima je pomoć potrebna, ili zajednici u kojoj žive, a u isto vrijeme razvijaju sopstvenu ličnost, radne i profesionalne potencijale, te pridonose opštem dobru. Volonteri i volontiranje su jedno od ključnih obilježja trećeg (neprofitnog) sektora.

Značaj volontiranja prepoznat je od strane Ujedinjenih Naroda (UN). Generalna skupština UN je usvojila Rezoluciju br. 56/38 (2001) i Rezoluciju br. 57/106 (2002) koje naglašavaju doprinos volontiranja i drugih oblika građanskog učešća u ekonomsko-socijalnom razvoju država-članica i posebno ističu ulogu volontiranja kao neizostavne komponente bilo koje strategije usmjerene na eliminisanje siromaštva, podsticanje održivog razvoja, unaprijeđenja zdravstvene zaštite, prevencije i uklanjanja posljedica prirodnih katastrofa, kao i prevazilaženja svih oblika društvenog isključenja i diskriminacije. Imajući u vidu ovakvu ulogu volontera i volonterizma u savremenom društvu, Rezolucija br. 157/106 poziva zemlje-članice na izgradnju podsticajnog pravnog okvira za razvoj volonterskih aktivnosti, odnosno na uklanjanje pravnih prepreka za razvoj volonterizma.

Značaj volontiranja prepoznat je i od strane Savjeta Evrope, koje je 2000. godine izradilo Konvenciju o promociji dugoročnih međunarodnih volonterskih usluga od strane mladih volontera. Konvencijom se reguliše pravni status mladih volontera (između 18 – 25 godina), koji žele da volontiraju u stranoj državi u periodu od 3-12 mjeseci.

Konačno, značaj volontiranja prepoznat je i u Evropskoj Uniji. U odredbama Deklaracije br. 38., koja je pripojena Amsterdamskom Ugovoru Evropske Unije iz 1999. godine, navodi se bitan doprinos dobrovoljnog rada (volonterizma) u razvoju socijalne solidarnosti. Ističe se da će Unija podsticati evropsku dimenziju volonterskih organizacija, posebno naglašavajući razmjenu informacija i iskustava, kao i učešće mladih i starih u dobrovoljnom radu.

Upravo uvažavajući sve veći značaj volontiranja, mnoge zemlje pristupile su izradi odgovarajućeg pravnog okvira koji bi podsticao volonterske aktivnosti. Tako su odgovarajući zakoni o pravnom statusu volontera donijeti u Italiji 1991. godine, Španiji 1996. godine, SAD 1997. godine, Portugalu i Brazilu 1998. godine, Francuskoj 2001. godine. I nove članice Evropske Unije, na primjer, Poljska, Češka i Mađarska, takođe su svojim propisima bliže regulisali status volontera.

Kada je riječ o Bosni i Hercegovini (BiH), volonterski rad ima značajnu ulogu u poslijeratnoj obnovi i izgradnji zemlje. Ovo se posebno odnosi na oblasti povratka izbjeglica, zaštite čovjekove okoline, nadgledanja izbora, vraćanja međunarodnog povjerenja i tolerancije, izgradnji demokratskog i građanskog društva, itd. Za očekivati je da će volonterizam u budućnosti imati još izraženiju ulogu u društveno-ekonomskom razvoju BiH. Na žalost, uprkos njegovom društvenom značaju, volonter i volontiranje (dobrovoljni rad) nije priznat kao pravna kategorija u BiH. Jedino priznata kategorija "volontera" su stažisti – pripravnici koji su regulisani propisima o radnim odnosima, iako se *stricto sensu* oni ne mogu smatrati volonterima, jer svoje usluge ne pružaju dobrovoljno, te iz razloga što je stažiranje obavezni preduslov za polaganje državnog ispita, koji je propisan za određena zanimanja.

Na drugoj strani, ni propisi o obligacionim odnosima, posebno odredbe ugovora o djelu, ne pružaju odgovarajući pravni osnov za angažovanje volontera, zbog toga što se predmet ugovora o djelu (izvođenje određenog zadatka) razlikuje od ugovora o vršenju volonterskih usluga, čiji je predmet vršenje dobrovoljnog rada. Osim toga, bitan element ugovora o dijelu je plaćanje naknade izvršiocu za obavljeni posao.

Prethodno navedeno ukazuje da u BiH ne postoji pravni osnov za angažovanje volontera. Sagla-

sno tome, organizacija koja angažuje volontera suočava se sa opasnošću prekršajnih kazni od strane inspeksijskih službi, koje angažovanje volontera mogu tretirati kao prikriveni ugovor o radu.

II. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

U skladu sa članom IV 4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine nadležna je za donošenje zakona koji su potrebni za provođenje odluka Predsjedništva ili za vršenje funkcije Skupštine po ovom Ustavu.

III. CILJ ZAKONA

Osnovni cilj Zakona o dobrovoljnom radu jeste da se volonterizam prizna kao pravna kategorija na način: i) koji neće zahtijevati budžetska sredstva za primjenu ovoga Zakona; ii) koji neće prouzrokovati nerazumne troškove za organizatora volonterskih usluga; iii) koji će istovremeno volonterima garantovati minimalni korpus zakonskih prava u vršenju volonterskog rada; iv) koji će propisati minimalni korpus obaveza volontera i organizatora volonterskih aktivnosti u cilju zaštite kako ugovornih strana, tako i korisnika volonterskih usluga.

IV. OSNOVNA PITANJA KOJA SU UREĐENA ZAKONOM

Zakonom se uređuju sljedeća pitanja: definicija volontera, definicija volenteskih usluga, definicija organizatora volonterskih usluga, definicija korisnika volonterskih usluga, forma, obavezni elementi i prestanak ugovora o volontiranju, prava i obaveze volontera i organizatora volonterskih usluga i prekršajne odredbe.

Zakonom se uređuju samo trajniji oblici volontiranja, ali ne i izolovano, sporadično (ad hoc) volontiranje, budući da ova druga vrsta volontiranja ne zahtjeva posebnu pravnu regulativu. Pored toga, Zakon uređuje samo tzv. dvostrano volontiranje – volontiranje na osnovu pisanog ugovora gdje se jedna strana (volonter) obvezuje drugoj (organizatoru volonterskih usluga) na pružanje volonterske usluge. Ovo je nužno istaći zbog toga što pored dvostranog postoji i jednostrano (van-ugovorno) volontiranje koje se javlja kada primalac volonterskih usluga nije svjestan tih usluga. Iako se to izričito u Zakonu ne navodi, na jednostrano volontiranje se primjenjuju opšti propisi obligacionog prava.

U skladu sa prethodnim, Zakon predviđa ugovor o volontiranju kao osnovni pravni instrument za regulisanje odnosa između ugovornih strana. Saglasno prirodi volontiranja, koje se zasniva na načelu dobrovoljnosti, Zakon bliže uređuje samo one elemente ugovora o volontiranju koji su neophodni da bi se obezbijedio odgovarajući nivo sigurnosti u pravnom prometu. Da bi se izbjegla eventualna mogućnost zloupotrebe ugovora o volontiranju za angažovanje neprijavljenih radnika, Zakonom je predviđeno da samo nedobitno pravno lice (udruženje, fondacija, ustanova), može biti organizator volonterskih usluga. U cilju zaštite interesa volontera, organizatora i korisnika volonterskih usluga, Zakonom se bliže uređuje korpus prava i obaveza volontera i organizatora volonterskih usluga koje se ugovorom ne mogu staviti van snage (derogirati). Konačno, Zakonom se izričito navodi da se volontiranjem ne gube prava koje lice uživa po osnovu statusa nezaposlenog, te poziva na shodnu primjenu propisa o radnim odnosima za slučaj povrede na radu ili profesionalne bolesti.

V. FINANSIJSKA SREDSTVA ZA PRIMJENU ZAKONA

Za primjenu ovog Zakona nisu nužna dodatna finansijska sredstva.

PREDNACRT ZAKONA O DOBROVOLJNOM RADU

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

(1) Ovim Zakonom uređuje se zaključivanje ugovora o dobrovoljnom radu (volontiranju), prava i obaveze davaoca dobrovoljnog rada (volontera), prava i obaveze organizatora dobrovoljnog rada (organizator volonterskih usluga), pravni status volontera i druga pitanja od značaja za organizovano (formalno) volontiranje.

(2) Ovaj Zakon ne primjenjuje se na dobrovoljne vatrogasce i dobrovoljna vatrogasna društva, kao i na volontiranje koje je izolovane i sporadične prirode (neformalno, ad hoc volontiranje).

(3) Nadležni organi i tijela u Bosni i Hercegovini podstiču volontiranje kao djelatnost od javnog interesa koja omogućava aktivnu građansku ulogu, razvoj ljudskih potencijala, poboljšanje kvaliteta života i jačanje solidarnosti građana.

1. Volontiranje

Član 2.

(1) U smislu ovog Zakona, volontiranje predstavlja davanje usluga koje zakonom nisu zabranjene, koje se pružaju drugom licu, za dobrobit drugog lica ili za opšte dobro, dobrovoljno i bez naknade.

(2) Volontiranjem se ne smatra rad neplaćenih pripravnika (volonterski rad) uređen propisima o radnim odnosima.

2. Volonter

Član 3.

(1) U smislu ovog Zakona, volonter je fizičko lice koje se ugovorom s organizatorom volonterskih usluga obavezalo na volontiranje.

(2) Na volontiranje stranih državljana shodno se primjenjuju propisi o kretanju i boravku stranaca i azilu.

Član 4.

(1) Ugovor o volontiranju sa maloljetnikom starijim od 15 godina zaključuje se uz pismeno odobrenje njegovog zakonskog zastupnika.

(2) Propisi kojima se uređuju radni odnosi, a kojima se uređuje vrsta i način obavljanja poslova maloljetnika, primjenjuju se shodno i na volontiranje maloljetnika.

3. Organizator volonterskih usluga

Član 5.

Organizator volonterskih usluga je pravno lice čiji osnovni statutarni cilj nije sticanje ili ras-

podjela dobiti (udruženje, fondacija, ustanova, vjerske organizacije, političke partije ili drugo nedobitno pravno lice), koje je sa volonterom zaključilo ugovor o volontiranju.

4. Korisnik volonterskih usluga

Član 6.

Korisnik volonterskih usluga je fizičko ili nedobitno pravno lice koje ostvaruje korist od volonterskih usluga. Organizator volonterskih usluga može ujedno biti i korisnik volonterskih usluga.

II. UGOVOR O VOLONTIRANJU

1. Primjena opštih propisa obligacionog prava.

Član 7.

Na odnose iz ugovora o volontiranju koji nisu uređeni ovim Zakonom shodno se primjenjuju opšti propisi obligacionog prava.

2. Forma ugovora o volontiranju

Član 8.

- (1) Ugovor o volontiranju zaključuje se u pismenoj formi.
- (2) Ugovor o volontiranju obavezno se zaključuje ako volonter daje usluge više od 20 sati sedmično.

3. Sadržina ugovora o volontiranju

Član 9.

(1) Ugovor o volontiranju naročito sadrži podatke o: 1. nazivu i sjedištu organizatora volonterskih aktivnosti; 2. imenu i prezimenu, prebivalištu odnosno boravištu volontera; 3. trajanju ugovora o volontiranju; 4. mjestu volontiranja; 5. kratkom opisu volonterskih usluga i uslova volontiranja; 6. mogućnost naknade troškova prijevoza (putnih troškova), prehrane, smještaja, obuke, kao i naknade drugih zakonom priznatih troškova koji mogu nastati u vezi sa davanjem volonterskih usluga; 7. odmoru i dopustu; 8. pravima i obavezama ugovornih strana koje nisu propisane ovim Zakonom.

(2) Ugovor o volontiranju koji ne sadrži podatak u pogledu trajanja smatrat će se ugovorom o volontiranju na neodređeno vrijeme.

4. Prestanak ugovora o volontiranju

Član 10.

(1) Ugovor o volontiranju prestaje:

- sporazumom ugovornih strana,
- istekom vremena na koji je ugovor o volontiranju bio zaključen,
- otkazom,
- na druge načine predviđene ugovorom o volontiranju i opštim propisima kojima se uređuju obligacioni odnosi.

(2) Volonter može otkazati ugovor o volontiranju u svako vrijeme, ne navodeći razlog, osim ako bi otkazom ugovora organizator volonterskih usluga pretrpio veliku i neotklonjivu štetu.

(3) Ukoliko ugovorom nije drugačije određeno, organizator volonterskih usluga može otkazati ugovor o volontiranju ako volonter na težak i učestao način ne ispunjava svoje obaveze preuzete ugovorom o volontiranju.

III. PRAVA I OBAVEZE VOLONTERA

1. Prava volontera

Član 11.

(1) Volonter ima pravo:

- biti pismeno upoznat s eventualnim opasnostima i rizicima vezanim uz usluge koje daje, na sigurne uslove rada, u skladu sa prirodom usluga koje daje,
- na jednako postupanje u odnosu na druga lica koja se nalaze u radnom odnosu ili obavljaju za organizatora volonterskih usluga rad za koji primaju naknadu,
- na prikladnu obuku, sa ciljem poboljšanja kvaliteta davanja usluga, ako to zahtjeva priroda usluga koje daje,
- na volontersku knjižicu.

2. Volonterska knjižica

Član 12.

(1) Ministar nadležan za civilne poslove svojim propisom bliže će urediti sadržaj, postupak izdavanja, način upisivanja podataka, postupak zamjene i izdavanja novih volonterskih knjižica, oblik, način izrade i prodaje volonterskih knjižica.

(2) Organizator volonterskih usluga upisuje u volontersku knjižicu: podatke o vremenu (početku, trajanju i prestanku) volontiranja, kratak opis usluga koje je volonter pružao, kao i obuci koju je volonter stekao za vrijeme volontiranja.

3. Prava za slučaj nezaposlenosti

Član 13.

Ugovor o volontiranju ne utiče na prava koja volonter ostvaruje na osnovu statusa nezaposlenog lica.

4. Obaveze volontera

Član 14.

Volonter je obavezan:

- davati volonterske usluge kako je ugovoreno, u skladu sa zakonom, aktima i uputstvima organizatora volonterskih usluga,
- davati usluge u skladu s pravilima struke i profesionalne etike, kada davanje volonterskih usluga zahtijeva stručna znanja,
- davati usluge lično,
- čuvati kao poslovnu tajnu organizatora povjerljive podatke koje je saznao pri davanju usluga,

saglasno odredbama ugovora ili opšteg akta organizatora volonterskih ugovora,
- savjesno se odnositi prema sredstvima koja su mu povjerena u davanju volonterskih usluga, sudjelovati u obuci čiji je cilj poboljšanje kvaliteta davanja usluga.

IV. PREKRŠAJNE ODREDBE

1. Prekršaji

Član 15.

(1) Prekršajnom kaznom od 200 do 2000 KM kaznit će se za prekršaj organizator volonterskih usluga koji:

- nije zaključio ugovor o volontiranju sa volonterom (član 8. stav 2. Zakona).
- nije pismeno upoznao volontera s opasnostima i rizicima vezanim uz usluge koje daje (član 11. stav 1, alineja 1 Zakona),
- nije obezbjedio sigurne uslove rada, u skladu sa prirodom usluga koje daje (član 11. stav 1. alineja 2. Zakona),
- odbije da upiše u volontersku knjižicu podatke o vremenu (početku, trajanju i prestanku) volontiranja, kratak opis usluga koje je volonter davao, kao i obuke koju je volonter stekao za vrijeme volontiranja (član 12. st. 2. Zakona), ili u knjižicu upiše neistinite podatke.
- ne vodi evidenciju volontera shodno Zakonu i Pravilniku (član 16. stav 1. Zakona).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kaznom od 100 do 500 KM kaznit će se za prekršaj i odgovorna osoba organizatora volonterskih usluga.

V. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

1. Evidencija volontera

Član 16.

(1) Ministar nadležan za civilne poslove svojim propisom bliže će odrediti način vođenja evidencije volontera koju vodi organizator volonterskih usluga, u roku od tri mjeseca od dana stupanja Zakona na snagu.

(2) Ministar nadležan za civilne poslove svojim propisom može bliže urediti i druga pitanja od značaja za primjenu ovog Zakona.

2. Nadzor nad primjenom Zakona

Član 17.

Nadzor nad primjenom ovog Zakona vrši Ministarstvo nadležno za civilne poslove.

3. Stupanje Zakona na snagu

Član 18.

Ovaj zakon stupa na snagu osam dana od dana objave u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine».

4. ISTRAŽIVANJE O VOLONTERIZMU U JUGOISTOČNOJ EVROPI – PROJEKAT “ALBERT AJNŠTAJN”

Tokom 2004. godine u regionu jugoistočne Evrope je realizovan regionalni projekat “Albert Ajnštajn”. Ovaj projekat je imao za cilj zagovaranja, prepoznavanja volonterizma i potrebe za njegovom zakonskom regulativom od strane vladinog i nevladinog sektora u zemljama jugoistočne Evrope.

U sklopu projekta ekspertni tim je realizovao istraživanje o volonterizmu i njegovim trenutnim zakonskim rješenjima u zemljama jugoistočne Evrope.*

4.1 Uvod

Razlozi i ciljevi dokumenta

Polazeći od uobičajene definicije volonterizma kao dobrovoljne aktivnosti usmjerene na realizaciju nekog društveno – korisnog cilja u užem ili širem smislu, koja se obavlja bez novčane naknade, jasno je da se radi o nedovoljno istraženoj, a shodno tome i nedovoljno primjenjenoj metodi angažovanja velikog ljudskog potencijala na doprinosu u razvoju zajednice i svih pojedinaca u njoj.

Zato su razlozi za izradu dokumenta:

- da se informišu građani o osobenostima volonterskog rada, o mogućnostima i načinu obavljanja volonterskog rada i njegovoj ulozi u razvoju društva na ekonomskom i socijalnom planu,

- da se posebnim zakonom uredi volonterizam jer se bez odgovarajućeg pravnog – zakonskog okvira, ne može ozbiljnije računati na angažman zainteresovanih građana u realizaciji volonterskih projekata, a posebno mladih spremnih da svoje stručne i ostale kapacitete dobrovoljno stave na raspolaganje institucijama zajednice,

- da se mladi regiona jugoistočne Evrope stave u ravnopravan položaj sa mladima ostalog dijela

Evrope u obavljanju volonterskog rada u smislu omogućavanja kretanja mladih bez prepreka, na cijelom evropskom kontinentu,

- da se ustanove jasna pravila u pogledu prava i obaveza volontera, organizacija koja se bave posredovanjem ili organizovanjem volonterskog rada, zatim korisnika volonterskog rada i sl., kako bi se volonterski rad adekvatno tretirao u javnim institucijama, a time i dodatno zainteresovao za angažovanje volontera u svoj rad,

- da se stimuliše volonterski rad bilo „dugoročni“ ili „kratkoročni“ kako bi se ostvarili njegovi ciljevi u posebno za društvo interesantnim oblastima kao što je socijalna politika i skrb o ugroženim kategorijama lica, u zdravstvenoj oblasti, u sprečavanju katastrofa i sl.,

- da se prihvati činjenica da volonterski rad kod mladih, pa i kod drugih pojedinaca koji su spremni da svoja iskustva (radna i stručna) stave u službu pojedinih volonterskih projekata, razvija (dodatnu) kreativnost i unapređuje određenu specijalizaciju za pojedine volonterske usluge ili oblasti volonterskog djelovanja, za što u krajnjem ima korist društvo u cjelini.

4.2 Istorijat volonterizma

Istorijska pozadina za razvoj i promociju ideje volonterizma je svakako u tradicionalnoj ljudskoj solidarnosti koja potiče iz običaja da se pomaže bližnjem u nevolji i da se po principu samopomoći razrješavaju oni problemi koji se ne mogu riješiti postojećim društvenim mehanizmima.

U istoriji je poznat običaj zvani «moba» praktikovan u seoskim zajednicama gdje su se komšije i rođaci samoorganizovali kako bi pomagali jedni drugima u nevolji ili u organizovanju lijepih događaja bez ikakve naknade.

* U ovoj brošuri izdvojili smo dio koji se najviše tiče Bosne i Hercegovine, a u slučaju da želite dobiti kompletan dokument, molimo vas da nam se obratite.

Sam pojam dobrovoljnog rada je teško definisati. Neke definicije kažu da je volontarizam neplaćena, svjesna, slobodoumna aktivnost kojom ljudi žrtvuju svoje vrijeme i snagu iz raznih razloga.

Volonter - osoba koja dobrovoljno pruža direktnu neplaćenu uslugu jednoj ili više drugih osoba sa kojima dobrovoljac nije u srodstvu.

Pojmu volonterizma je najbliži pojam filantropije. Nastala je od starogrčke riječi *philen*-voljeti i *anthropos*-čovjek. Filantropija je prevedena kao ljubav prema čovječanstvu.

Pitanje motiva za volonterski rad je takođe jedna od bitnih pitanja koja moraju biti sagledana, gdje značajan broj autora ističe altruizam kao odlučujući faktor, kao ponašanje koje je poduzeto radi dobrobiti drugoga bez očekivanja nagrade iz spoljašnjih izvora ili empatija, kao sposobnost doživljavanja emocionalnog stanja drugih. Pored ovih motiva, postoje i drugi, lični motivi i interesi, kao što su mogućnost zapošljavanja, sticanje novih vještina i znanja, samopomoć zbog uspješnije borbe sa problemom, osjećaj da nešto dugujemo zajednici i da je potrebno da se aktivnije uključimo ulažući svoje

slobodno vrijeme i znanje, ili jednostavna potreba da se korisnije provede slobodno vrijeme.

Vrhunac u dobrovoljnom radu jeste pozivanje drugih da se priključe u aktivnosti koje pojedinac ne može sam sprovesti. Na taj način širimo krug dobrovoljaca. To je lako sprovesti u djelo ako se svako prisjeti kako se čovjek osjeća u duši i kada je zadovoljniji :kada nešto daje ili ne daje. Svako bi morao priznati da se u duši bolje osjeća i svakoga puno više raduje pružanje nego primanje.

Dakle, važno je u sebi osjetiti radost što smo nešto dobro učinili, međutim još je važnije osjetiti kada moramo pomoći čovjeku kojem je pomoć potrebna a koji nam se sasvim slučajno našao na životnom putu.

Volonteri su često glavna pogonska snaga svih organizacija. Mogu nekom poslu dati novu dimenziju i smisao, donijeti nove ideje, dati veći kredibilitet NVO u njenoj sredini i šire, mogu pokretati građanske inicijative.

Njihova uloga je neprocjenjiva za provođenje kampanja, jer se radi o osobama sa jako izraženom motivacijom, voljom i nesebičnošću.

VOLONTERIZAM U BiH - Nešto sasvim novo ili...?

Kulturno naslijeđe volonterizma datira iz ranije istorije BiH. Navika davanja i dijeljenja uglavnom je izgrađena kroz vjerske institucije. U BiH su dominantno zastupljeni predstavnici četiri religije (muslimani, pravoslavci, katolici i jevreji), i institucije ovih vjerskih zajednica stvarali su tokom istorije osnove društvenih normi kao što su uzajamna pomoć i volonterski rad koji je od koristi za širu zajednicu. Njihove akcije bile su najčešće fokusirane na pomoć npr. raseljenim licima i pokazuju solidarnost sa ovim ljudima. Vjerske institucije tradicionalno ohrabruju volonterizam šireći ovu poruku kroz pisane riječi, propovjedima i/ili organizovanim akcijama. I danas postoje vjerske grupe koje su aktivne kroz volonterske akcije. Takva su udruženja «Merhamet» u islamskoj vjerskoj zajednici u BiH; «Caritas» u katoličkoj i «Dobrotvor» u pravoslavnoj vjerskoj zajednici u BiH. Njihove aktivnosti su organizovane kako iz vjerskih i patriotskih razloga, tako i radi prestiža.

Nakon II svjetskog rata, vjerske grupe izgubile su svoj značaj i reputaciju u novoosnovanoj Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji. Vrijeme socijalističke vlasti poznato je kao vrijeme kada je veliki broj ljudi svih godišta, posebno mladih ljudi, bio uključen u različite oblike volonterskog rada. Ova pojava je često opisivana kao «...napredna vremena nade i rekonstrukcije poslijeratnog društva u Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji», u čijoj je Bosna i Hercegovina bila sastavni dio.

Za vrijeme socijalističkog režima, država je preuzela na sebe pomenutu ulogu od vjerskih institucija, i preuzela mnoge druge funkcije društvene zaštite, kulture, društvenog osiguranja i kao rezultat toga volonterska inicijativa je bila umanjena i marginalizovana. Udruženja su funkcionisala pod pokroviteljstvom Socijalističkog saveza radnog naroda Jugoslavije (SSRNJ), te je jedina organizacija van ovog sistema bila Crveni krst i neke povremene inicijative. Neplaćeni rad je, kao i sve ostalo, bio organizovan na različitim nivoima državne administracije i vlasti.

Škole su bile odgovorne za realizaciju volonterskih aktivnosti prema obaveznom školskom planu i programu specifikovanom kroz dodatne sate volonterskog rada koji su đaci morali da rade u zajednici. To su bili uglavnom poslovi na zaštiti životne sredine. Omladina okupljena oko "Saveza socijalističke omladine" (SSO) je bila glavni realizator događaja pod nazivom «Omladinska radna akcija» (ORA) koja je bila veoma popularan vid volon-

terskog rada. Kroz ovu vrstu aktivnosti, volonteri su realizovali mnoge velike poslove od koristi za zajednicu, najviše u oblasti izgradnje i rekonstrukcije. Drugim riječima, volontiranje je bilo centralizovano, bez društvenog i demokratskog učešća, i bilo je prije reakcija nego inicijativa koja odgovara društvenim promjenama, što je uobičajeno danas u društvenim zajednicama Bosne i Hercegovine.

Veza između demokratskog učešća i volontiranja je pojam koji društvo još uvijek teško razumije. Ova činjenica objašnjava slab razvoj volonterskog sektora, kao i otpor vlasti da u okrilje prihvati sektor, kao važan dio društva, te razviju odnose između volonterskog sektora i vlasti u Bosni i Hercegovini.

4.3 Volonterizam – zakonska regulativa

4.3.1 Volonterizam kao predmet zakonske regulative u zemljama zapadne i istočne Evrope (komparacija pravnih rješenja)

I pored različitih tumačenja pojma «volonter», mi ćemo se u našem istraživanju koristiti ovim terminom sa značenjem «dobrovoljni rad», a koji potiče od francuske riječi «volontaire» ili dobrovoljac. Volonterizam ili pravo na dobrovoljni rad nije do sada standardizovan, odnosno definisan u međunarodnom pravu (ne postoje međunarodno priznati kriteriji za regulisanje tog pojma). Iz tih razloga, uvažavajući istorijsku razlčitost pojedinih zemalja analiziranih regiona, volonterizam odnosno volonterski rad se različito tretira kroz zakonsku regulativu pojedinih zemalja. Inače, pravo na dobrovoljni rad ili volonterski rad je sastavni dio slobode govora i slobode okupljanja i udruživanja koje je zaštićeno Evropskom konvencijom o zaštiti osnovnih ljudskih prava i sloboda i Deklaracijom Ujedinjenih Naroda.

U predstojećoj analizi, u kratkim crtama, analiziraćemo problematiku volonterskog rada u zemljama zapadne Evrope: Velika Britanija, Italija, Nizozemska i Švedska, te zemljama koje su u 2004. godini priključene u EU i to: Mađarska, Češka, Poljska i Slovenija.

Analiza će se odnositi na najvažnije osobenosti volonterskog rada kao što je samo definisanje pojma volonterstva, način regulisanja – postojanje posebnog zakona o volonterstvu, pojedina prava i obaveze volontera u pogledu naknade, osiguranja, zdravstvene zaštite i sl.

U Velikoj Britaniji:

-Nema pravne definicije volonterskog rada, ali Nacionalni volonterski centar Velike Britanije definiše volonterski rad kao «aktivnost koja zahtjeva korištenje vremena bez finansijske na-

knade i koja ima za cilj dobrobit nekoga, bilo pojedinca ili grupe, koji nije blizak rođak ili kao doprinos životnoj sredini».

-Nema zakonskih propisa koji se direktno odnose na volontere, već je predmet običajnog prava, ustanovljene prakse i ugovorima između organizacija i volontera.

-Ustanovljena praksa podrazumijeva naknadu troškova volonteru, plaćanje putnih troškova, obroka, troškova za poštanske usluge i telefon, troškove zaštitne odjeće, a posebno je značajna besplatna zdravstvena zaštita za volontere i njihove najbliže srodnike.

-Zakonskim propisima iz oblasti zapošljavanja garantuju se volonterima neka od prava koja imaju zaposlenici kao što su: radno vrijeme, odmori, bolovanje.

-Nezaposlene osobe mogu volontirati bez ograničenja dok traže posao.

U Italiji:

-Pod volonterskim aktivnostima podrazumijevaju se sve aktivnosti provedene lično preko volonterskih organizacija, spontano, slobodno, bez naknade, koje se pružaju redovno u cilju smanjenja društvenih nedaća.

-Razlikuju se «volonteri za razvoj», koji učestvuju u razvojnim programima za međunarodnu saradnju i «privremeni volonteri», koji provode aktivnosti na ličnoj osnovi i spontano.

-Postoji poseban zakon koji se odnosi na volontere: Zakon n. 266/91 o volontiranju i Zakon n. 383/91 o promoviranju društvenih organizacija,

-Nije dozvoljeno plaćanje volonterskog rada, niti naknade za troškova putovanja ili obroka (u određenim slučajevima organizacije mogu obezbijediti naknadu za smještaj i hranu),

-Nemaju pravo na javne ili socijalne beneficije, već su zavisne od paralelnog pravnog statusa studenta

ili nezaposlenog ili sl.

-U pogledu osiguranja, volonteri moraju sa organizacijama dogovoriti osiguranje u slučaju nesreće na radu ili bolesti vezane za rad, jer u suprotnom sami snose troškove osiguranja.

-Zakonom su predviđene posebne novčane beneficije kao direktni prihod od države, za volontere koji rade u Italiji i oni koji rade u inostranstvu.

U Švedskoj:

-Ne postoji posebna pravna definicija za volonterizam, pod volontiranjem se podrazumijeva aktivnost koja se obavlja slobodno i bez naknade u korist nevladinih i javnih organizacija od strane pojedinca.

-Volonterizam je regulisan običajnom utvrđenom praksom i dogovorom između organizacije domaćina i volontera.

-Opšti zakoni u Švedskoj ne regulišu pitanje naknade troškova volonterima, pa je to prepušteno međusobnim dogovorima između organizacija i volontera.

-Volonteri nemaju prava na javne i društvene pogodnosti u pogledu zdravstvenog osiguranja.

-Pitanje zaštite volontera od nesreće ili bolesti prilikom obavljanja volonterske aktivnosti utvrđuje organizacija domaćin.

U Nizozemskoj:

-Ne postoji pravna definicija za volonterizam, a volonterizmom se smatra «posao koji se obavlja u organiziranom kontekstu bez obaveze i plate, za dobro drugih ljudi ili zajednice pri čemu osoba koja obavlja volonterski posao ne ovisi o njemu radi egzistencije».

-Ne postoji poseban zakon o volonterizmu, neka pitanja u pogledu poreza ili socijalnog osiguranja volontera regulisana su opštim propisima iz te oblasti, a zavisi od paralelnog pravnog statusa volontera (student, nezaposlen i sl.).

-Ne postoje pravni propisi koji pružaju zaštitu na radu volonterima, opšta je praksa među organizacijama koje koriste usluge volontera da osiguraju volontere u slučaju nesreće, bolesti ili odgovornosti od trećih osoba pri obavljanju volonterskog rada.

U Mađarskoj:

-Ne postoji zakonska definicija volonterskog rada, niti pravna kategorija «volonter», tako da se volonteri smatraju za zaposlene.

-Nema posebnog zakona koji bi regulisao volonterizam, ali je osnovana ekspertna grupa sastavljena od pravnika, eksperata iz NVO sektora i aktivista u civilnom sektoru sa zadatkom da pripremi nacrt zakonskog akta o volonterskom radu i uputi ga nadležnim državnim organima.

-Trenutno ne postoje javne socijalne pogodnosti za volontere u Mađarskoj, s obzirom na nepostojanje pravne kategorije volontera.

-Prijedlozi ekspertnog tima idu ka potrebi definisanja pojma volontera kako bi se razlikovao od pojma zaposlenog lica, naknadu volonterskih troškova treba da pokriva organizacija koja angažuje volontera, a volonterske aktivnosti trebala bi da se smatra za donaciju, a volonteri bi trebali da su oslobođeni plaćanja poreza i da imaju druge poreske pogodnosti.

U Češkoj Republici:

-Volonterskom aktivnošću podrazumijeva se namjerna, slobodno izabrana i neplaćena aktivnost za dobro drugih, preduzeta od strane fizičkih lica određene starosne dobi koja ove usluge vrši na osnovu sopstvenih vještina, znanja i kvaliteta,

-Postoji poseban zakon koji reguliše volonterski rad (usvojen 1.1.2003. godine).

-Zakon ograničava volonterske aktivnost samo na one kojima država pruža podršku (što je nedostatak ovog zakona), kao što su: pomoć nezaposlenima, starim licima, ovisnicima droge i drugim ugroženim grupama, rad sa nacionalnim manjinama i imigrantima, rad na zaštiti životne sredine i sl.

-Volonteri koji rade puno radno vrijeme na osnovu volonterskog ugovora imaju pravo na državno zdravstveno osiguranje i punu socijalnu zaštitu.

-Volonteri i organizacije koji nisu akreditovani odnosno nemaju ovlašćenja od strane države, kao i volonteri iz inostranstva imaju manja prava: nemaju pravo na naknadu troškova za smještaj ili džeparac, ili na osiguranje. Ovi volonteri se, pravno gledano izjednačavaju sa zaposlenim licima i kao takvi podliježu oporezivanju.

U Poljskoj:

Postoji zakonsko određenje volonterstva u tri slučaja:

- odnosi se na nevladine organizacije koje se u skladu sa statutom bave djelatnostima koje su usmjerene na opšte dobro i kao takve su upisane u sudski registar,

- odnosi se na javne organizacije ali isključuje one koje se bave profitabilnim djelatnostima,

- obuhvata organizacije koje kontrolišu državni organi.

-Volonterstvo je regulisano posebnim Zakonom o aktivnostima za opšte dobro i volontiranju koji je donesen u 2003. godini.

-Volonterske usluge se pružaju bez naknade, organizacija mora da obezbijedi volonteru sredstva za prevoz i nadoknadi druge troškove vezane za volontiranje.

-Zakonom se ne reguliše obaveza naknade drugih troškova volonteru, to je ostavljeno kao diskreciono pravo organizacijama koje angažuju volontere.

-Volonteri angažovani na duži period imaju osiguranje obezbjeđeno od strane države i u slučaju nesreće država odgovara za štetu.

-Volonter ima pravo na pogodnosti zdravstvenog osiguranja prema opštim propisima o osiguranju.

U Sloveniji:

-Ne postoji zakonska definicija volonterskog rada, ali se prema dugogodišnjoj tradiciji u Sloveniji volonterizam smatra sredstvom za suzbijanje siromaštva i socijalnih razlika.

-Pored toga volonterski rad se smatra sredstvom za lični razvoj, interkulturno učenje i obrazovanje.

-Nema posebnog zakona koji reguliše status volontera, ali se u 2003. godini od strane NVO sektora pokreće projekat «Formiranje smjernica za zakonsko regulisanje volonterizma» čiji je cilj dopuna pravnog sistema posebnim zakonom o volonterima.

-Obavlja se slobodnom odlukom pojedinaca, bez naknade, nadoknađuju se samo materijalni troškovi.

-Ne postoje pravne odredbe o obavezi osiguranja volontera.

-Zaštita volontera od nesreće, bolesti, odgovornosti prema trećim osobama pri obavljanju volonterske aktivnosti zavisi od odluke organizacije, ako organizacija ne osigura volontera, ta je obaveza na volonteru,

-U skladu sa opštim pravnim propisima, volonteri imaju pravo na naknadu za nezaposlena lica, a u slučaju odlaska u inostranstvo radi volontiranja to pravo se suspenduje do njihovog povratka.

4.3.2 Volonterizam kao predmet zakonske regulative u Bosni i Hercegovini

Bosansko-hercegovački pravni sistem ne definiše pojam volontera u širem smislu iz razloga:

specifično – složenog uređenja države BiH i shodno tome ovlašćenja za donošenje zakona na tri nivoa zakonodavne vlasti (Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, parlamenti entiteta i kantona) i nepostojanja posebnog zakona koji reguliše volonterizam u širem smislu.

Međutim, poseban vid volonterizma definisan je u radnom zakonodavstvu države BiH i njenih entiteta.

Tako je u članu 55. Zakona o radu u institucijama Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH“ br: 26/04) propisano da poslodavac može primiti lice na stručno osposobljavanje za samostalan rad, bez zasnivanja radnog odnosa (volonterski rad), ukoliko je radno iskustvo ili stručni ispit utvrđen zakonom ili Pravilnikom o radnim odnosima ili drugim pravilnikom, uslov za obavljanje poslova određenog zanimanja.

Dalje je Zakonom utvrđeno da se period volonterskog rada računa u pripravnčki staž i radno iskustvo kao uslov za rad na određenim poslovima, a može trajati najduže godinu dana. Ugovor o volonterskom radu zaključuje se u pismenoj formi, u skladu sa Pravilnikom.

Licu za vrijeme trajanja volonterskog rada osigurava se odmor tokom rada pod istim uslovima kao i za zaposlenika u radnom odnosu i prava po osnovu osiguranja za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti, saglasno propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju.

A. Federacija Bosne i Hercegovine

Odredbama člana 28. Zakona o radu (Službene novine Federacije BiH, br.43/99, 32/00 i 29/03)

propisani su uslovi i način obavljanja volonterskog rada kod poslodavca.

Tako je propisano da ukoliko je stručni ispit ili radno iskustvo utvrđeno Zakonom ili Pravilnikom o radu uslov za obavljanje poslova određenog zanimanja, poslodavac može lice koje završi školovanje za takvo zanimanje primiti na stručno osposobljavanje za samostalan rad, bez zasnivanja radnog odnosa (volonterski rad).

Ugovor sa volonterom se zaključuje u pismenoj formi, a volonterski rad može trajati onoliko vremena koliko je propisano trajanje osposobljavanja prema Zakonu, za određeno zanimanje.

Trajanje volonterskog rada, u skladu sa navedenim odredbama, računa se u pripravnčki staž i radno iskustvo kao uslov za rad na određenim radnim mjestima ili za polaganje stručnog ispita.

Imajući u vidu uslove i ograničenja u slučajevima prijema volontera od strane poslodavca, prema federalnom zakonu o radu, te sličnost ovog instituta sa institutom «pripravnika», nameće se zaključak da se ovdje radi o neadekvatnom terminološkom određenju lica koje poslodavac prima na rad u smislu člana 28. Zakona o radu.

Većina pravnih stručnjaka smatra da bi u radnom zakonodavstvu primjereniji termin za ova lica bio «neplaćeni pripravnik», a ne «volonter».

U skladu sa citiranim članom 28. Zakona o radu, volonter sa može definisati kao fizičko lice koje bez zasnivanja radnog odnosa radi kod poslodavca i kroz radno iskustvo se stručno osposobljava za samostalni rad da bi dobilo kvalifikacije koje su propisane Zakonom ili Pravilnikom o radu.

Prema mišljenju pravnih stručnjaka, ovdje se radi o vrlo «uskoj» definiciji volontera, koja se uklapa, ali ne u potpunosti sa opšte prihvaćenom definicijom volontera kao «lica koja pružaju usluge drugim licima ili za dobrobit drugih lica dobrovoljno i bez naknade».

Dakle, postoji pravna dilema da li u ovim slučajevima (zapošljavanja radi sticanja radnog iskustva) postoji elemenat «dobrovoljnosti» ili «prava izbora» kao bitnog činioca volonterskog rada, shodno citiranoj definiciji.

Zato ćemo uporediti pravni status pripravnika koji odrađuje pripravnčki staž kod poslodavca radi osposobljavanja i volontera koji takođe stiče radno iskustvo radi polaganja stručnog ispita, shodno Zakonu o radu. S obzirom na različito vrednovanje rada pripravnika i volontera, tačnije imajući u vidu neplaćeni rad volontera, jasno je da su te osobe

prilikom prvog radnog angažovanja u neravno-pravnom položaju. Poslodavac će se opredijeliti da radno angažuje volontera, na koji način će lica koja treba da odrade pripravnčki staž i na taj način steknu radno iskustvo, biti prisiljena da rade kao volonteri.

Imajući u vidu da je samo radno zakonodavstvo definisalo volonterstvo (vidjeli samo kako), moramo se zadržati na kratkoj analizi njegovih osobina.

Naime, odredbama člana 28. stav 5, 6. i 7. utvrđena su neka prava za volontere kao što su: pravo na odmor u toku radnog dana, dnevni odmor između dva uzastopna radna dana i sedmični odmor (stav 7.), pravo na osiguranje za slučaj povrede na radu ili profesionalne bolesti za koje poslodavac plaća iznos od 35% od najniže plaće za svakog volontera, nadležnoj službi za zapošljavanje (stav 6.) i pravo na zdravstveno osiguranje kako je to utvrđeno propisima za nezaposlena lica.

Što se tiče prava na penzijsko-invalidsko osiguranje, ovdje treba istaći da su ova prava regulisana sistemskim propisom – Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju (Službene novine Federacije BiH, br.29/98 i 32/01).

Tako je članom 14. stav 1. tačka 3. Zakona propisano da «prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja pripadaju svakom građaninu u slučaju gubitka radne sposobnosti, a u slučaju smrti, članovima njegove porodice pravo na porodičnu penziju, ako je gubitak radne sposobnosti, odnosno smrt posljedica povrede na radu, odnosno profesionalne bolesti nastale za vrijeme obavljanja poslova bez zasnivanja radnog odnosa (volonterski rad)». Dalje su Zakonom utvrđeni obveznici obračuna i uplate doprinosa za ovu kategoriju lica – poslodavci kod kojih rade, kao i način utvrđivanja penzijskog osnove i visina i način obračuna invalidske penzije.

U pogledu prava na zdravstveno osiguranje volontera, shodno članu 28. stav 5. Zakona o radu, primjenjuju se odredbe opšteg – sistemskog Zakona zdravstvenom osiguranju (Službene novine Federacije BiH, br. 30/97). Naime, odredbama ovog člana utvrđeno je da volonter ima pravo na zdravstveno osiguranje pod uslovima koji važe za nezaposlena lica.

Tako je članom 86. stav 3. Zakona o zdravstvenom osiguranju predviđeno da je obveznik uplate doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje za lica koja su privremeno nezaposlena i kod kojih su ta

lica prijavljena – služba za zapošljavanje.

Lica koja se bave pružanjem zdravstvenih usluga obavezna su nakon završenog obrazovanja obaviti pripravnički staž. Pripravnički staž je organizovani oblik stručnog osposobljavanja ovih lica za budući samostalni rad, a koji se obavlja pod nadzorom.

Da bi se obavio pripravnički staž, pripravnik zasniva radni odnos na određeno vrijeme. Odredbama člana 110. stav 2. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (Službene novine Federacije BiH, br. 29/97), propisano je da se pripravnički staž ili njegov dio može obavljati u obliku volontiranja u skladu sa Zakonom.

Zakon o zapošljavanju stranaca (Službene novine Federacije BiH, br. 8/99), ne reguliše oblast volontiranja stranih lica u Federaciji BiH. Ovim Zakonom se uređuju isključivo pitanja zaključenja ugovora o radu i ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova sa stranim licima.

Pravni status međunarodnih volontera u Bosni i Hercegovini djelimično je regulisan (u proceduralnom smislu) Pravilnikom o uvjetima i načinu ulaska stranaca, izdavanja viza i drugih putnih isprava i izdavanju odobrenja za boravak stranaca u BiH (Službeni glasnik BiH, br. 29/01). Odredbama člana 51. Pravilnika regulisano je da se „privremeni boravak može odobriti strancu koji želi da u BiH boravi do godinu dana, a dolazi radi obrazovanja, liječenja, radnog odnosa, odnosno u poslovne svrhe na osnovu izdate radne dozvole, braka sa državljaninom BiH ili iz drugih opravdanih razloga.»

Opravedanim razlozima smatraju se volonterski rad u humanitarnim, vjerskim ili drugim organizacijama.

Naime, odredbama člana 58. Pravilnika utvrđeno je da se „privremeni boravak može odobriti strancima koji dolaze u BiH radi volonterskog rada u humanitarnim ili vjerskim organizacijama.

Uz zahtjev za privremeni boravak po osnovu volonterskog rada u humanitarnim ili vjerskim organizacijama, stranac je dužan dostaviti:

- uvjerenje nadležnog organa o registraciji humanitarne ili vjerske organizacije,
- dozvolu za realizaciju projekta od strane nadležnog organa u BiH i ovjerenu fotokopiju projekta humanitarne ili vjerske organizacije odobrenog od nadležnog organa u BiH, na čijoj realizaciji se stranac angažuje,
- potvrdu donosioca projekta o potrebi angažovanja tog stranca na realizaciji projekta

uz naznačenje vremena na koje je potrebno njegovo angažovanje,

- garantno pismo te vjerske ili humanitarne organizacije da će snositi sve eventualne nepokrivene troškove stranca za vrijeme boravka u BiH, uključujući troškove liječenja i troškove njegovog odlaska u drugu zemlju“.

Ovdje treba istaći da svako lice koje po navedenom osnovu treba da boravi u BiH, ima obavezu pribavljanja vize (za državljane onih zemalja sa kojima BiH ima vizni režim).

Neformalno volontiranje ili Ad-hoc volontiranje, kako se iz naziva vidi, je pravno dozvoljeno volontiranje i kao takvo ne zahtjeva zaključivanje posebnog (formalnog) ugovora (primjer pomoć u elementarnim nepogodama, katastrofama i sl.).

B. Republika Srpska

U Republici Srpskoj, u skladu sa odredbama Zakona o radu, volonter je lice koje se zapošljava kod određenog poslodavca u svrhu odrađivanja pripravničkog staža, kako bi steklo uslove za polaganje stručnog ispita. Volonter po završetku volonterskog staža dobija potvrdu kao dokaz da je staž ispoštovan i da ispunjava (terminski) uslove za polaganje stručnog ispita.

Razlika u odnosu na radno zakonodavstvo Federacije BiH je u tome što ne postoji utvrđena obaveza za poslodavca da zaključi pismeni ugovor o volontiranju sa volonterom.

Volonteri, iako nemaju sklopljen ugovor o radu kao pripravnici, ostvaruju određena prava kao što su:

- pravo zaštite na radu,
- pravo na dnevni odmor i odmor između dva uzastopna radna dana,
- pravo na zdravstveno osiguranje i penzijsko
- invalidsko osiguranje u slučaju nesreće na radu i profesionalne bolesti.

Jasno je da se i u zakonodavstvu Republike Srpske volonterizam tretira kao institut radnog prava koji je „uži“ u odnosu na volonterizam koji je predmet ovog istraživanja.

Iz toga proizilazi da volontiranje kao aktivnost posebno mladih nije direktno zakonski regulisano. Prema mišljenju pravnih stručnjaka iz Republike Srpske rješenja iz radnog zakonodavstva koja se odnose na prava volontera prilikom radnog angažovanja, mogla bi se indirektno primijeniti i kod regulisanja prava volontera uopšteno.

4.4 Preporuke istraživanja "Albert Ajnštajn"

1. U zakonodavstvima zemalja regiona jugoistočne Evrope izvršiti određene pravne intervencije (poštujući posebnosti svake od država) sa ciljem donošenja posebnog zakonskog propisa kojim bi se regulisao na uopšten način institut volonterizma ili mijenjanja postojećih zakona radi kvalitetnijeg definisanja volonterskog rada.

A. Posebnim zakonom definisati pojam volonterskog rada i pravni status volontera kroz regulisanje osnovnih prava i obaveza volontera, korisnika volonterskih usluga i organizatora volonterskog rada, pitanja socijalne i zdravstvene zaštite volontera, način vršenja volonterskog rada – volonterski ugovor, oblik i osnovni elementi te način prestanka ugovora i sl., koristeći «Preporuke i zaključke o pravnim pitanjima vezanim uz volontere u Evropi (Recommendations and Conclusions on Legal Issues Affecting Volunteers) koje je sačinila grupa stručnjaka na konferenciji koja je održana od 23. – 26. januara 2002. godine u Fondaciji Stefan Batory u Varšavi uz podršku Međunarodnog centra za neprofitno pravo (ICNL).

B. Izvršiti kvalitetne izmjene i dopune Zakona o volonterizmu u Rumuniji (do sada jedini usvojeni zakon o volonterizmu u regionu), koristeći navedene «Preporuke...» kao i zaključke NVO sektora koji su se aktualizirali u toku primjene navedenog Zakona.

2. Inicirati sveobuhvatnu edukaciju građana i predstavnika državnih institucija o potrebama i koristi koju cijela zajednica može imati od volonterskog rada kako bi se uz podršku zajednice mogao na kvalitetan način, kroz zakonsku intervenciju, regulisati pravni status volontera (s jedne strane) i kod građana stvorila ili učvrstila želja za učestvovanjem u volonterskim akcijama (s druge strane).

U izvršenju ovih aktivnosti značajnu ulogu treba da imaju državne institucije, mediji, obrazovno – vaspitne ustanove, a posebno volonterski centri koji bi u saradnji sa institucijama realizovali različite seminare, okrugle stolove ili predavanja i na taj način afirmisali volonterski rad i njegovu opšte društvenu korist.

Podsticati saradnju sa drugim državama i uključivanje u međunarodne programe razmjene volontera, te na razmjeni iskustava sa organizacijama i institucijama u drugim zemljama su, takođe mjere koje bi bile korisne za afirmaciju volonterskog rada.

3. Insistirati na propisima na osnovu kojih bi se omogućio razvoj volonterskih centara, definisao način njihovog finansiranja i podržalo formiranje nacionalnih volonterskih mreža, što bi dovelo do poboljšanja saradnje institucija sa centrima, razvoja volonterskog menadžmenta što bi imalo za posljedicu veći odziv volontera.

4. Dati preporuke vlastima na svim nivoima o formiranju posebnih fondova za finansiranje volonterskih aktivnosti, ističući pozitivne vrijednosti volonterskog rada.

Ukoliko vlasti nisu u mogućnosti formirati posebne fondove za finansiranje volonterskih aktivnosti, insistirati na osiguranju finansijske podrške, obezbjeđenja zdravstvenog osiguranja volontera, finansiranje edukacije i sl., za realizaciju aktivnosti u kojim su angažovani volonteri.

5. ISTRAŽIVANJE “VOLONTERIZAM I JAVNE INSTITUCIJE”

5

*U periodu od maja 2003. do aprila 2004. godine, finansijski podržano od strane FRESTA (Ministarstvo vanjskih poslova Danske) četiri organizacije (Omladinski Komunikativni Centar – Bosna i Hercegovina, ADP Zid – Crna Gora, Volonterski Centar Zagreb – Hrvatska i Omladinski Kulturni Centar Bitola – Makedonija), članice Mreže mladih jugoistočne Evrope (SEEYN) realizovale su projekat istraživanja “Volonterizam i javne institucije”.**

5.1. Opis problema i zadaci analize

Podrška i pomoć lokalnoj zajednici kroz volonter-ske servise jedan je od modaliteta razvoja svakog društva. Stimulacija građana da svoje slobodno vrijeme posvete zajednici jedan je od najvećih ali i najkomplikovanijih izazova postavljenih pred državu. Komplikovan, jer je tranzicioni period donio mnoga “razočarenja” građanima i u velikoj mjeri nametnuo je kao glavni problem - elementarno preživljavanje. “Crveni kolorit” nekadašnjih radnih akcija, udarničke značke i izgradnja socijalističkog sistema na principu volonterizma, te veliko razočarenje koje su donijeli posljednji ratovi i raspad “velike Jugoslavije” utiču na izjednačavanje volonterizma sa tim periodom.

Proces tranzicije regiona dao je prioritet ekonomskoj reformi i reformi političkog i demokratskog sistema zapostavljajući neke od važnih segmenata funkcionisanja društvene zajednice. Pitanje volonterizma međutim može se sagledavati iz nekoliko uglova. Pored humanog i socijalnog aspekta, volonterizam se može posmatrati kao model podrške procesu integracije zemalja Balkana u evropske tokove. Kroz ekonomsku prizmu, kao način uključenja građana u rad i odlučivanje u okvirima lokalne zajednice... Svi ovi aspekti bili su povod Asocijaciji za demokratski prosperitet - Zid, da zajedno sa partnerima iz regiona detaljnije istraži koliko je volonterizam prepoznat u javnim institucijama, da li su i na koji način volonteri uključeni

u njihov rad i da li za to postoji zakonski okvir, koje su barijere ili neke stimulatívne odredbe u postojećoj regulativi.

Zadaci postavljeni pred realizaciju ovog projekta su bili:

- Analiziranje načina uključivanja volontera;
- Analiziranje saradnje između organizacija koje rade sa volonterima i javnih institucija;
- Istraživanje mogućnosti volonteriskog angažmana u javnim institucijama;
- Uraditi preporuke za budući razvoj volonterizma i uključivanja volontera u javne institucije;
- Predstaviti zakonsku regulativu iz regiona i Evrope koja definiše volonterski rad i poziciju volontera;
- Doprinosa uspostavljanju javne politike uključivanja volontera kroz različite servise koje nude volonterski centri ili kroz direktni angažman u proces razvoja i pomoći zajednici;
- Edukacija javnosti i javnih institucija o volonterizmu i volonteriskom radu.

Strateški prioriteti analize “Volonterizam i javne institucije” su da kroz upoređivanje situacije u regionu koja je obrađena kroz analizu zakonske regulative i rezultata ankete sprovedene kroz različite javne institucije, ponudi komentare i prijedloge koji će poslužiti javnim institucijama i civilnom sektoru da u narednom periodu unaprijedi zakonski okvir kojim je definisan volonterski rad, te da zainteresuje javni sektor za uključivanje volontera u svoj rad.

5.2. Namjena analize

Osnovna namjena uporedne analize “Volonterizam i javne institucije” je prikupljanje i predstavljenje relevantnih podataka po pitanju uključenosti i mogućnosti uključivanja volontera u rad javnih institucija u državama zapadnog Balkana obuhvaćenim istraživanjem, pravnog statusa vo-

**Dokument pred vama prikazuje stanje volonterizma u javnim institucijama u BiH, ali ako ste zainteresovani da dobjete cjelokupni dokument molimo Vas da nas kontaktirate.*

lontera i volonterizma uopšte u ovim zemljama, te poređenje sa zemljama članicama EU i drugim evropskim zemljama koje još uvijek nisu punopravne članice, ali su u različitim fazama pregovora za priključenje

Ova analiza treba da posluži kao relevantan izvor informacija i osnov za buduće inicijative čiji cilj će biti stvaranje pravnog okvira i definisanje državne politike pojedinačnih zemalja zapadnog Balkana po pitanju volonterizma i volonterskog rada koristeći neka od pozitivnih iskustva drugih zemalja predstavljenih ovom analizom, te dobijenim rezultatima i navedenim preporukama, uključujući kulturni kod i specifičnost svakog od naroda na Balkanu, čime bi se omogućio nesmetan razvoj volonterizma i uključivanje volontera u rad javnih institucija. Na ovaj način stvorili bi se preduslovi za ulaganje u volonterske inicijative i rad, kao i mogućnost nje-gove višestruke valorizacije.

5.3. Istraživanje o volonterizmu u javnim institucijama

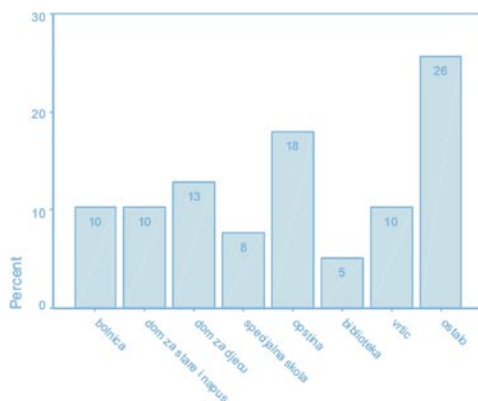
Istraživanjem u okviru ovog projekta pokušali smo doći do informacija o stavovima javnih institucija o volonterizmu, da li one angažuju volontere, za kakve aktivnosti i kako, da li postoji potreba za edukacijom na ovu temu, da li su javne institucije generalno spremne da uključe volontere u svoj rad, te da li postoji spremnost od strane javnih institucija za saradnju sa nevladinim organizacijama koje mogu da ponude usluge volontera.

Tehnički/broječni podaci o broju i vrsti javnih institucija obuhvaćenih anketom:

Istraživanje o stanju volonterizma na području Bosne i Hercegovine rađeno je na uzorku od 39 ispitanika.

Institucije koje su učestvovalе u istraživanju:

- opštine
- domovi za djecu
- vrtići
- domovi za stare i napuštene
- bolnice
- specijalne škole
- biblioteke i
- ostale institucije.



Ekonomska situacija i način finansiranja ovih institucija

Većina navedenih institucija finansira se od strane lokalne, kantonalnih ili entitetskih vlasti.

Nivo popunjenosti upitnika

Veoma smo iznenađeni, i to pozitivno, nivoom popunjenosti pristiglih upitnika. Lica koja su na sebe preuzela zadatak da odgovore na pitanja postavljena u anketi istom su ozbiljno pristupila, pa su tako i upitnici stizali uglavnom potpuno ispunjeni. Izuzetak su pojedini slučajevi predstavnika institucija koji nisu smatrali potrebnim ispunjavati podatke o instituciji i licu koje je popunjavalo upitnik (2 slučaja).

Obim i karakter problema sa kojima ste se susretali prilikom ankete

Komplikovana politička situacija u Bosni i Hercegovini, podjela nadležnosti institucija i sl. uticali su na probleme u anketi i prije same njene realizacije. Naime, zbog kontraverznih informacija koje su stizale od strane raznih ne/ovlaštenih osoba za saradnju ispred Federalnog Zavoda za statistiku, početak anketiranja javnih institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine znatno je kasnio.

Uopšte, problem sa kojim smo se suočili pri anketiranju bio je i taj, da podaci koje smo dobili od entitetskih statističkih zavoda nisu bili tačni, u smislu ažuriranja podataka. Tako da se 7 upitnika vratilo pošiljaocu sa naznakom «nepoznata adresa».

Dalje, smatramo da se institucije generalno nisu pokazale spremnima na saradnju. Najbolje rezultate davalo je anketiranje praćeno ličnim kontaktima, često i upornim insistiranjima telefonskim putem, ali kako nam sredstva nisu dozvoljavala isti/sličan pristup anketiranju institucija iz svih izabраниh opština, tako smo se i mi često pouzdali samo u dobru volju i ažurnost nadležnih u institucijama.

Smatramo da sredstva predviđena za anketiranje nisu odgovarala ozbiljnosti posla koje je samo anketirane podrazumjevalo. Sada ne možemo da uradimo ništa po tom pitanju, ali budući da naša organizacija već koristi rezultate istraživanja, žao nam je što ne možemo dati direktnu preporuku za saradnju (partnerskim) organizacijama i iz drugih krajeva Bosne i Hercegovine, a koja bi uporište imala u velikom broju anketnih listova.

Karakteristike uzorka

Do podataka o javnim institucijama došli smo preko Federalnog zavoda za statistiku (FBIH) i Republičkog zavoda za statistiku (RS) na zahtjev. Odabir smo izvršili tako što smo identifikovali 10 opština iz cijele Bosne i Hercegovine u kojima želimo da istraživanje bude sprovedeno (Prijeđor, Banjaluka, Doboј, Bijeljina, Trebinje, Tuzla, Sarajevo, Zenica, Mostar i Bihać), te izvršili selekciju željenih institucija – najmanje 1 institucija iz svake kategorije po opštini.

Odnos i znanje institucija o volonterizmu

Našim istraživanjem na ovom uzorku otkrili smo izuzetno pozitivne stavove prema volonterizmu. Neki od najznačajnijih su:

- institucije su otvorene za volontere
- one žele omogućiti volonterima da rade u okviru institucija
- volonterski rad zasluđuje pažnju državnih institucija
- volonterski rad stvara stabilno i kohezivno društvo

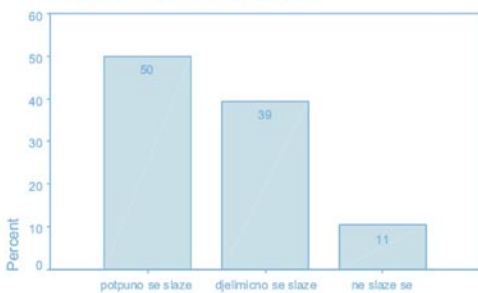
Ono u čemu se slađe većina predstavnika institucija, koje su sarađivale sa volonterima u okviru svojih aktivnosti, jeste da:



T1

Volonterski rad stvara

stabilno i kohezivno društvo

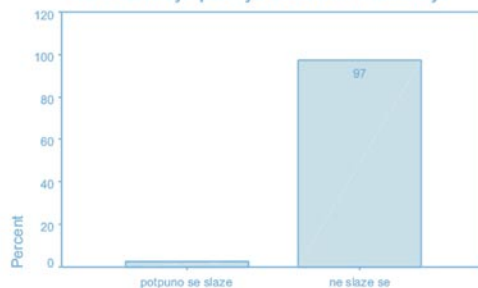


T2

- kada bi volonterizam bio popularniji, društvo bi bilo stabilnije (smatra 100% ispitanika)
- volonterski rad doprinosi emocionalnoj stabilnosti (100%)
- volonterizam zasluđuje pažnju državnih institucija (97%)
- volonterizam doprinosi saradnji među ljudima (92%)

Volonterizam je nevažan

i ne zasluđuje pažnju državnih institucija



T14



Istraživanje je pokazalo da institucije imaju relativno dobre informacije o tome šta je volonterizam i koje aktivnosti on obuhvata. Zbog ograničenosti prostora iznijecemo samo podatke koji ukazuju na neinformisanost javnih institucija o tome šta volonterizam zaista jeste.

Rad s ciljem polaganja stručnog ispita **ne** spada u volonterski rad po definiciji.

Evropska povelja o volonterizmu (1998.) određuje volonterski rad kao:

- djelatnost u interesu ljudi,
- djelatnost koja nije motivisana finansijskim interesom,
- djelatnost koja se odvija na lokalnom ili nacionalnom nivou,
- djelatnost koja je dobrovoljna,
- djelatnost koja je miroljubiva,
- djelatnost koja je utemeljena na ličnoj motivaciji i slobodi izbora,
- djelatnost koja potiče aktivnu građansku ulogu za dobrobit zajednice,
- djelatnost koja podstiče razvoj ljudskih potencijala,
- djelatnost koja poboljšava kvalitet života načelima solidarnosti,
- traganje za znacima društva nesigurne budućnosti,
- podsticaj iskorištavanja preduzetničkih prilika,
- osnova razvoja partnerskih odnosa između učesnika sistema blagostanja,
- podsticaj samoorganizovanja ljudi pri rješavanju problema!"¹

«Rumunski zakon o volonterizmu kaže nam da se volonterskim aktivnostima smatraju one aktivnosti koje se izvode za javnu dobrobit (socijalan rad, socijalna briga, zaštita ljudskih prava, zdravlje i zdravstvena zaštita, kultura, obrazovanje, obuka, nauka, religija, humanitarna pitanja) unutar određenog pravnog okvira.»²

Sam pojam dobrovoljnog rada je teško definisati. Dr Milosav Milosavljević je u knjizi «Socijalni rad na raskršću dobrovoljne aktivnosti» definisao kao one aktivnosti kojima se ljudi bave po sopstvenoj volji, bilo da to čine spontano ili individualno ili organizovano i permanentno, delujući kroz institucije i službe, ali uvek bez materijalnih, sem moralnih i drugih društvenih satisfakcija.

Strani autori Darvil i Mandas su volontera definisali kao osobu koja dobrovoljno pruža direktnu neplaćenu uslugu jednoj ili više drugih osoba sa kojima dobrovoljac nije u srodstvu.»³

Po našem istraživanju, čak 69% ispitanika je odgovorilo da rad s ciljem polaganja stručnog ispita **spada** u volonterizam, 15 % se nije moglo odluciti, dok je 15 % odgovorilo da rad s ciljem polaganja stručnog ispita ne spada u volonterski rad.



53% ispitanika je odgovorilo da besplatan rad u državnim institucijama umjesto služenja vojnog roka spada u volonterski rad, a 18 se nije moglo odluciti. 29% ispitanika je pravilno informisano o tome da besplatan rad u državnim institucijama umjesto služenja vojnog roka **ne** spada u volonterski rad.

¹ preuzeto iz Priručnika za volontere, uredništvo Diana Topčić i Nives Ivelja, Udruga Mi – Split i Volonterski centar Split, 2001.

² iz analize Zakona o volonterizmu susjedne nam Rumunije, preuzeto iz jednog od serije izvještaja nastalih saradnjom Asocijacije organizacija volonterskih servisa (Association of Voluntary Service Organizations - AVSO) i Evropskog volonterskog servisa (European Volunteer Center - CEV).

³ preuzeto sa web-stranice Centra za razvoj neprofitnog sektora/Volonterskog centra Beograd, <http://www.crnps.org.yu/projekti/volonter/brošura.html#istorijat>



Takođe prema zvaničnom stavu Evropske unije, odlazak u inostranstvo radi razmjene iskustava (radni kampovi, razmjene volontera) **spada** u volonterski rad, ali kod nas je samo 34% ispitanika odgovorilo potvrdno, 42% ispitanika nisu sigurni, dok 24% ispitanika ne misli tako.



Naime, "Evropska unija podržava prilike za neformalno obrazovanje mladih ljudi putem međunarodnog **volonterskog** servisa, kojim se mladi ljudi direktno i aktivno uključuju u aktivnosti koje imaju za cilj da se slože sa potrebama društva na raznim poljima.

Cilj Evropskog volonterskog servisa (EVS-a) zasnovan je na 3 osnovna principa:

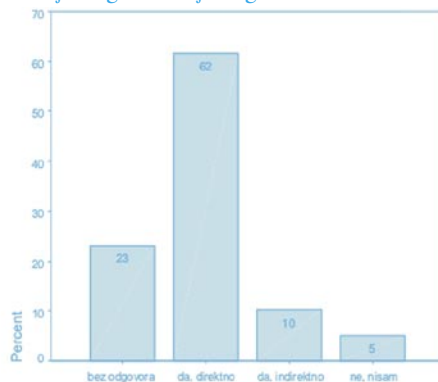
- omogućiti neformalan interkulturalni proces učenja mladim ljudima, ohrabrenje njihove integracije u društvo i aktivnog učešća, podrška i jačanje njihovih sposobnosti za pronalaženje zaposlenja i dati im priliku da pokažu solidarnost sa drugim ljudima,
- podrška razvoju lokalnih zajednica, i
- podrška uspostavljanju novih partnerstava i razmjeni iskustava, te primjera dobre prakse između partnera."⁴

⁴ preuzeto sa web-stranice EU, Programa za mlade: europa.eu.int/comm/youth program

Ovi rezultati ukazuju na **značajnu potrebu promocije** volonterskih centara i volonterizma uopšte institucijama **putem okruglih stolova, seminara, brošura i drugih vidova edukacije.**

Obim, potrebe i način uključivanja volontera

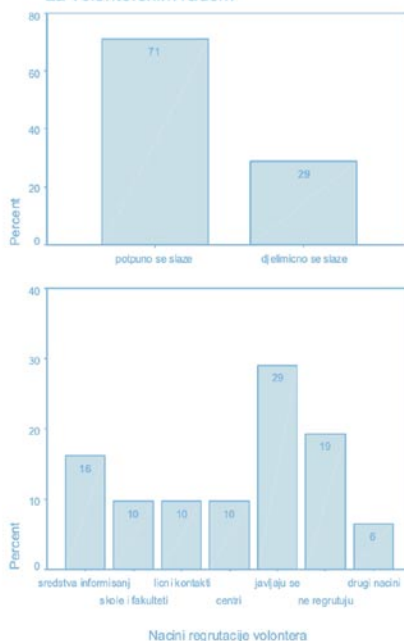
Na pitanje "Da li su predstavnici institucija do sada sarađivali sa volonterima?", samo 5% predstavnika institucija odgovorilo je negativno:



međutim, predstavnici institucija iskazali su potrebu za uključenjem volontera u svoj rad:

Ub-

U našoj instituciji postoji potreba za volonterskim radom



jedljivo najčešći način angažovanja volontera u okviru institucija je taj - da se oni sami javljaju i nameću institucijama (29% slučajeva).

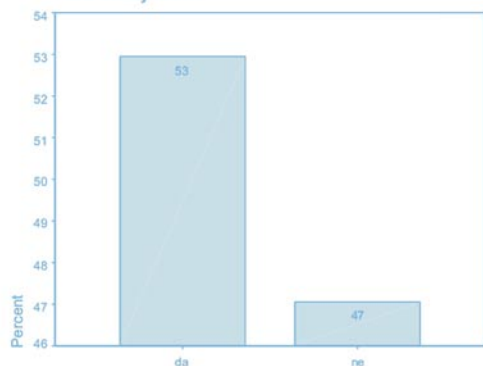
Situacija da se institucije zauzmu za angažovanje volontera mnogo je rjeđa. Najčešći načini ovakvog angažmana su: putem sredstava informisanja, preko škola, fakulteta i ličnim kontaktima.

Angažovanje volontera preko volonterskih centara – koji su **najčešći način** angažovanja volontera u razvijenim zemljama – zastupljen je u **samo 10%** slučajeva.

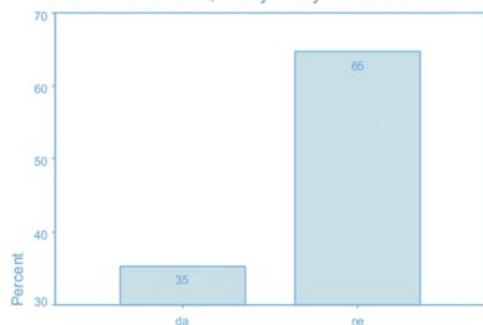
Angažman volontera

Prema našem istraživanju, ubjedljivo najveći broj aktivnosti kojima se volonteri u okviru institucija bave jesu rad sa djecom (53%) i poslovi u administraciji (35%), a zatim slijede pomoć u organizaciji ili vođenju seminara, kurseva ili kampova, rad na zaštiti životne sredine, fizički rad, briga o starijim osobama i licima s posebnim potrebama, poslovi promocije i ostalo.

Rad sa djecom

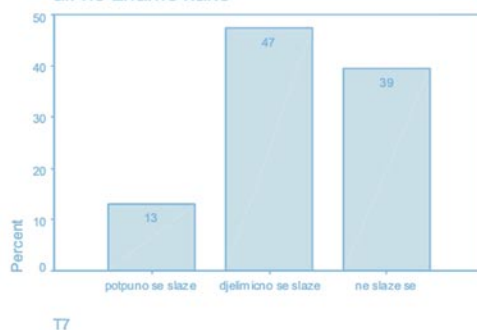


Poslovi u administraciji: prevođenje, rad na racunaru, dizajniranje web stranica



Istraživanje je takođe pokazalo da u okviru institucija postoji velika potreba da se angažuju volonteri u budućnosti, i to najviše na poslovima u administraciji (prevođenje, rad na računaru, dizajniranje web stranica), pomoć u organizaciji ili vođenju seminara, kurseva ili kampova i u radu sa djecom, starijim osobama i licima s posebnim potrebama.

Želimo da omogućimo rad volontera, ali ne znamo kako



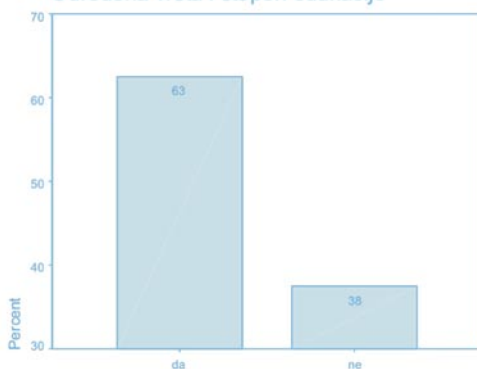
«Želimo da omogućimo rad volontera, ali ne znamo kako» takođe je jedan od zaključaka ankete, koji nam govori o potrebi za promocijom i edukacijom uopšte o važnosti volonterizma.

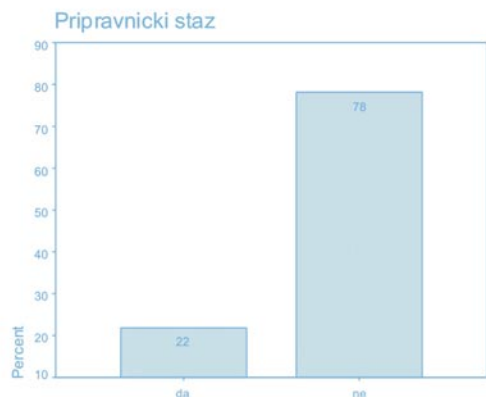
Interni propisi o radu sa volonterima

Glavni uslovi za angažovanje volontera u institucijama, prema našem istraživanju, su:

- određena vrsta i stepen edukacije potrebne za obavljanje određene aktivnosti i
- pripravnički staž.

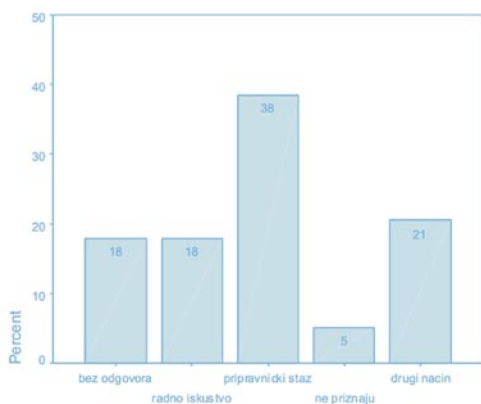
Određena vrsta i stepen edukacije





Izuzetno pozitivni rezultati za razvoj volonterizma su ti, da u 31% institucije kao dovoljan uslov za angažovanje volontera smartaju **želju da se pomogne**, a u **100% slučajeva nije potrebno prethodno radno iskustvo**, što je **veoma značajno** za omogućavanje mladim ljudima sticanja praktičnog iskustva u radu u okviru državnih institucija.

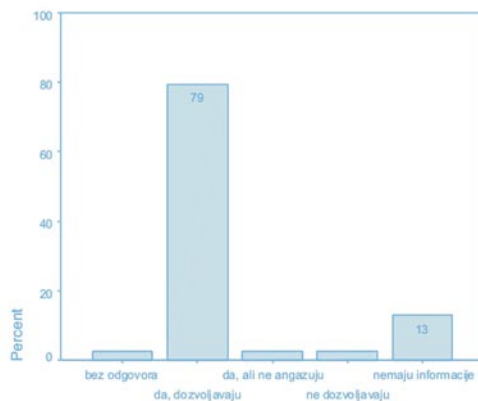
Prema rezultatima našeg istraživanja, najčešći načini priznavanja volonterskog rada u javnim institucijama jesu priznavanje radnog iskustva i pripravničkog staža (56%).



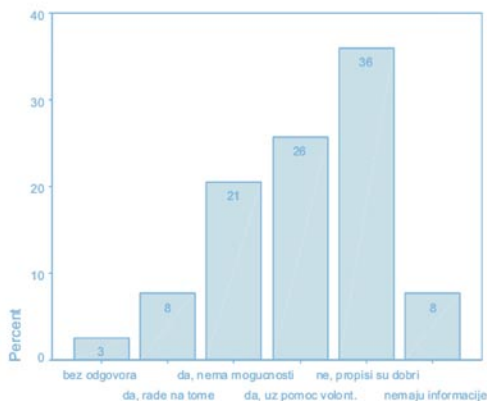
Istraživanje je pokazalo i da postoje i razrađeni sistemi nagrađivanja volontera za njihov angažman u okviru državnih institucija, i to: obezbjeđivanjem edukacija i kurseva, povećanjem stepena odgovornosti u radu, učešćem volontera u planiranju aktivnosti u okviru institucija, te na druge načine, a samo u 17% slučajeva volonteri nisu nagrađivani na bilo koji način, što predstavlja pozitivne rezul-

tate pozitivnog vrednovanja angažmana volontera.

Na pitanje *"Da li propisi u institucijama dozvoljavaju angažovanje volontera?"* predstavnici institucija odgovorili su, u čak 79% slučajeva, pozitivno:



ali su i izrazili i potrebu za mijenjanjem tih istih propisa - 55% ispitanika.



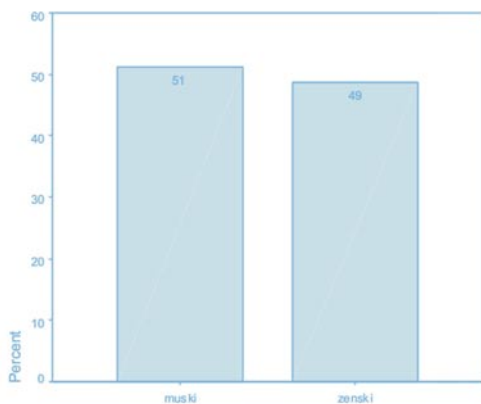
I pored postojanja brojnih centara preko kojih se mogu angažovati volonteri, čak 44% ispitanih predstavnika institucija **koje angažuju volontere** odgovorilo je da nema informacije o tim centrima. 28% institucija angažuje volontere preko volonterskih centara.

8% njih ne zna za postojanje takvih centara, ali smatra da su takvi centri **potrebni**.

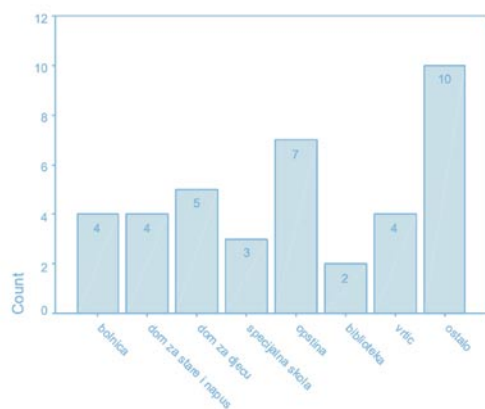
Svi ovi rezultati takođe ukazuju na potrebu promocije volonterskih centara i volonterizma uopšte putem okruglih stolova, seminara, brošura i drugih vidova edukacije.

Generalne informacije o instituciji

Upitnik su, ispred institucija, popunjavali direktori, zamjenici/pomoćnici direktora i osobe zadužene za odnose s javnošću (u 56% slučajeva). Odnos polova ove grupe ispitanika – predstavnika institucija - prilično je ujednačen.



Institucije iz Bosne i Hercegovine koje su učestvovali u istraživanju su:



5.4. Primjeri pozitivne prakse

Kao doprinos razvoju volonterizma u javnim institucijama, OKC u periodu 2003. godina – do danas realizuje nekoliko projekata koji angažuju volontere - srednjoškolce u rad javnih institucija.

OKC je realizovao ili realizuje slijedeće projekte vezano za razvoj volonterizma u javnim institucijama:

- „*Volonterizam u javnim institucijama*“ u periodu od oktobra 2003 – juni 2004. godine,
- „*Volonterizam – djelatnost koja širi optimizam*“ od oktobra 2004 – do juna 2005. godine,
- „*Razvoj volonterizma među mladima*“.

Tokom projekta „*Volonterizam u javnim institucijama*“ po prvi put je izvršen sistemski pristup volonterisanju u javnim institucijama. Volonteri – srednjoškolci su prije početka volonterskog rada bili edukovani o volonterizmu, te pripremani za volonterisanje, a nakon toga isti su pružali volonterski rad uz konstantnu podršku i superviziju osoblja angažovanih na projektu. Ovaj pilot projekat je postigao velike rezultate, te je i prevazišao očekivanja projektnog tima i partnera – javnih institucija.

U okviru ovog projekta su bile uključene 3 javne institucije: Centar «Zaštiti me», Centar za rehabilitaciju «Dr Miroslav Zotović» i Dom za nezbrinutu djecu «Rada Vranješević». Projekat je bio finansijski podržan od strane Nezavisnog biroa za humanitarna pitanja (IBHI) i Gradske uprave Banja Luke u okviru podrške reformi socijalne politike.

Važno je napomenuti da je 17. juna 2003. godine OKC realizovao prezentaciju istraživanja „*Volonterizam i javne institucije*“ na kojoj su učestvovali mnogobrojni gosti – predstavnici Gradske uprave Banja Luke, javnih institucija, donatora, kao i sami volonteri uključenih u projekat. Prezentacija je bila realizovana kao dvije povezane cijeline: potrebe javnih institucija identifikovanih u okviru istraživanja i prezentacija metodologije i konkretnih aktivnosti koje iste ispunjavaju (rezultati projekta).

Nakon velikog rezultata prethodnog projekta, OKC je odlučio predložiti novi projekat koji je uključivao veći broj partnera – javnih institucija čime je i povećan broj srednjoškolaca koji su željeli svoje slobodno vrijeme podariti volonterajući u

javnim institucijama. Imajući u vidu uspješnost sistemskog pristupa realizovanog u prethodnom projektu, volonteri – srednjoškolci i u ovom projektu imaju obezbjeđenu edukaciju i pripremu, kao i superviziju i podršku. Volontiranje se realizuje u sljedećim javnim institucijama: *Centar "Zaštiti me"*, *Dom za nezbrinutu djecu "Rada Vranješević"*, *Zavodu za rehabilitaciju "Dr Miroslav Zotović"* i *Socijalno gerijatrijski centar*. Do danas projekat je postigao još bolje rezultate od prethodnog, te možemo slobodno reći da model volontiranja koji razvija OKC u javnim institucijama uz podršku istih, poprima okvire samoodrživosti.

Ovaj projekat su takođe finansijski podržali *Nezavisni biro za humanitarna pitanja (IBHI)* i *Gradska uprava Banja Luke* u okviru podrške reformi socijalne politike.

Pored ova dva projekta, OKC je počeo sa razvojem ovog modela i u drugim opštinama pored Banja Luke, u Prijedoru i Gradiškoj. U okviru projekta **„Razvoj volonterizma među mladima“** izvršena je edukacija volontera u srednjim školama, te uspostava modela volontiranja srednjoškolaca u javnim institucijama Banja Luke, Prijedora i Gradiške.

Kroz ovaj projekat je po prvi put volonterizam uključen u formalno obrazovanje kroz realizaciju edukativnih radionica o volonterizmu u okviru časova odjeljenjskih zajednica. Uz nesebičnu podršku *Republičkog pedagoškog zavoda Republike Srpske* sa pravom možemo reći da je OKC napravio i jedan veliki korak naprijed koji aktivno podržava potrebu za uspostavljanjem zakonskog okvira volonterizma u našoj zemlji, te uvođenja volonterizma u formalno obrazovanje.

Projekat je finansijski podržao *SDC* i *Omladinski Komunikativni Centar*, a trajaće do avgusta 2005. godine.

Ako želite više da saznate o modelu volontiranja srednjoškolaca u javnim institucijama molimo vas da slobodno kontaktirate osoblje OKC-a.

5.5. Preporuke za Bosnu i Hercegovinu

- Inicirati sistematizovanu edukaciju o volonterizmu, te koristi i potrebi za volonterskim radom u Bosni i Hercegovini, među predstavnicima svih nivoa vlasti

- Definirati pojam volonterski rad, te isti odvojiti od trenutno važećeg konteksta «volontiranja» kao «stažiranja».

- Definirati pojam volonter, te isti odvojiti od trenutno važećeg konteksta «volontera» kao «stažiste».

- Iako je procedura donošenja zakona prilično dugotrajna, pokrenuti inicijativu za donošenje Zakona o volonterizmu. Dati preporuke za rješavanje pitanja volontera i volonterskih aktivnosti i podzakonskim aktima od strane lokalne samouprave, ali i pojedinačno: institucija/organizacija/udruženja.

- Odnose volontera i organizacije koja koristi volonterske usluge regulisati ugovorom o volontiranju, koji bi podrazumjevao prava i obaveze pravnog lica (organizacije), te volontera.

- Regulirati odgovornost za zdravstveno i penziono osiguranje, te zaštitu volontera prilikom obavljanja volonterskih aktivnosti u saradnji sa predstavnicima zvaničnih institucija vlasti na svim nivoima.

- Dati preporuke vlastima na svim nivoima o formiranju posebnih fondova za finansiranje volonterskih aktivnosti, te istaći pozitivne vrijednosti volonterskog rada i volontera kao korisnih i aktivnih članova zajednice, te podsticati volonterske aktivnosti u što ranijem uzrastu.

A

DODATAK A: DRŽAVNA KONFERENCIJA O VOLONTERIZMU – UČESNICI

Predstavnici vlasti i političkih partija:

Milosava Jakovljević, poslanik u Narodnoj skupštini Republike Srpske, Narodna skupština RS, Banjaluka
Sadžida Kuljuh, stručni saradnik, Federacija Bosne i Hercegovine - Ministarstvo rada i socijalne politike, Sarajevo
Goran Jurčić, viši stručni saradnik, Federacija Bosne i Hercegovine - Ministarstvo obrazovanja i nauke, Mostar
Ljiljana Radovanović, Gradska uprava Grada Banjaluke, Banjaluka

Predstavnici lokalnih vlasti i institucija:

Brano Jović, aktivista, mjesna zajednica Amajlje, Bijeljina
Branka Đuričić, volonter, Opštinska organizacija Crvenog krsta, Doboј
Radivoј Milić, volonter, Omladinski klub Crvenog krsta, Mrkonjić Grad
Milan Šestić, predsjednik, Omladinski klub Crvenog krsta, Banjaluka
Igor Vučićević, podpredsjednik, Omladinski klub Crvenog krsta, Banjaluka
Vedrana Ljubibratić, socijalni radnik, Centar za socijalni rad, Trebinje

Predstavnici nevladinih organizacija iz Bosni i Hercegovini:

Melisa Džampo, voditelj centralne grupe, Bosanskohercegovačka ženska ekonomska mreža, Zenica
Mirza Tabak, koordinator, Ekološka Omladinska Asocijacija "ecoNOVA", Zenica
Mirjana Puđa, volonter, UG Lotos, Zenica
Adnan Žiško, stipendista Peace Trail programa, UG Nešto više, Sarajevo
Jasminka Ikalović, volonter, Kolo srpskih sestara, Banjaluka
Ana Majstorović, član, Kolo srpskih sestara, Banjaluka
Svetlana Vlainić, član, Kolo srpskih sestara, Banjaluka
Gojko Bajić, podpredsjednik, Studentska organizacija banjalučkog univerziteta, Banjaluka
Mirjana Brčkalo, član, Centar mladih Livno, Sarajevo

NVO podržane malim grantovima kroz projekat "Razvoj volonterizma u Bosni i Hercegovini":

Šljivo Husein, podpredsjednik, OC Fenix, Prozor/Rama
Bekim Billali, član, OO "Labor Omnia Sunt", Vareš
Risto Sekulić, starješina odreda, Odred izviđača "Semberija", Bijeljina
Nebojša Ratković, zamjenik starješine odreda, Odred izviđača "Trebinje", Trebinje
Dragica Bekanović, izvršni direktor, Udruženje paraplegičara, oboljelih od dječije paralize i ostalih tjelesnih invalida regije Doboј, Doboј
Mirza Đelmo, projekt koordinator, Omladinski Klub "Pod Istim Suncem", Jablanica
Nermin Golub, administrator, Asocijacija "Margina", Zenica
Miroslav Valenta, volonter, NARKO – NE, Sarajevo

Predstavnici nevladinih organizacija iz regiona, međunarodnih organizacija, institucija, mreža... :

Darko Paranos, BYP koordinator, CARE International, Banjaluka
Emira Mešanović, programski koordinator, Mreža mladih jugoistočne Evrope (SEEYN), Sarajevo
Fatima Smajlović, IUNV koordinator RIVERSEE, UNV/UNDP, Sarajevo
Nikola Yordanov, koordinator građanskog društva, OSCE BiH, Sarajevo
Bart Denys, službenik za demokratizaciju, OSCE BiH, Banjaluka
A. Pedano, asistent službenika za demokratizaciju, OSCE BiH, Banjaluka
Ivica Mihailović, saradnik u volonterskom centru, Asocijacija za demokratski prosperitet "Zid", Podgorica, SiCG
Srdan Nikolić, član, Omladinski savet Vojvodine, Novi Sad, Srbija i Crna Gora
Jovan Poposki, koordinator za međunarodne razmjene mladih, Omladinski Forum OKO, Struga, Makedonija

NVO - članice radne grupe za izradu zakona o volonterizmu:

Nenad Novaković, dipl. pravnik, Centar za promociju civilnog društva, Sarajevo
Šejla Đurbuzović, dipl. pravnik, Centar za promociju civilnog društva, Sarajevo
Vedrana Alpeza, administrativni asistent, Altruist, Mostar
Eni Kurtović, menadžer za razvoj, Fondacija Mozaik, Sarajevo
Selim Bajrović, dipl. pravnik odjela za pravne poslove, Oaza, Sarajevo

Članovi ekspertnog tima regionalnog projekta "Albert Ajnštajn":

Ivana Grabovac, BHRN koordinator, Biro za ljudska prava, Tuzla
Advija Hajdarhodžić, član tima eksperata, Biro za ljudska prava, Tuzla

DODATAK B: O OMLADINSKOM KOMUNIKATIVNOM CENTRU BANJALUKA

B

Misija OKC-a

Omladinski Komunikativni Centar (OKC) je nevladina i neprofitna organizacija sa sjedištem u Banjaluci, osnovana sa ciljem promovisanja vrijednosti civilnog društva koja djeluje na lokalnom i regionalnom nivou. Edukativnim, volonterskim, medijskim, psihosocijalnim i aktivnostima izgradnje mira i razvoja demokratije doprinosimo poboljšanju kvaliteta života mladih i razvoju društva jednakih mogućnosti.

Ciljevi OKC-a

- Kroz aktivnosti izgradnje mira i razvoje demokratije raditi na pomirenju i izgradnji civilnog društva.
- Podrška razvoju i izgradnji kapaciteta nevladinih organizacija putem treninga i seminara.
- Promovisati pitanja mladih i aktivnosti nevladinog sektora na našem radiju «Balkan».
- Razvoj programa za povećanje učešća mladih u procesima donošenja odluka u školi i zajednici.
- Promovisati i razvijati volonterizam i mobilnost mladih kroz volonterske i partnerske programe.
- Razvoj programa neformalne edukacije i pružanja psihosocijalne podrške u zajednici.

Omladinski Komunikativni Centar realizuje svoje aktivnosti kroz slijedeće programske oblasti:

- Program izgradnje mira i razvoja demokratije
- Radio Balkan
- Edukativni programi
- Psihosocijalni program
- Volonterski programi
- Regionalna i globalna partnerstva

Volonterizam i Omladinski Komunikativni Centar (OKC)

Od samog svog osnivanja OKC je prepoznao volonterizam kao snagu koja može pokrenuti promjene kao i izgradnju društva u kojem živimo. Kroz specifične aktivnosti od lokalnog do međunarodnog nivoa konstantno su razvijani različiti volonterski programi kojima smo željeli da doprinesemo razvoju volonterizma u našoj zemlji. Ovi programi su bili različiti po svojim karakteristikama, ciljevima i aktivnostima, ali su u generalnom smislu imali za zajedničku komponentu «razvoj volonterizma».

U svom radu prepoznali smo veliki nedostatak zakonskog okvira volonterizma kao podršku volonterskim aktivnostima i programima koje realizuju nevladine organizacije u BiH. Na osnovu toga, OKC je u partnerskoj saradnji sa drugim organizacijama u BiH i zemljama jugoistočne Evrope pokrenuo proces zastupanja za zakonski okvir volonterizma. Sa sigurnošću možemo reći da je ovaj proces do sada bio uspješan, iako sam zakon o volonterizmu u BiH još nije usvojen. Nadamo se da će ovi primjeri, kao i primjeri drugih organizacija, podstaći vladin sektor da više angažuje svoje resurse u cilju razvoja volonterizma, kao i samog usvajanja Zakona o volonterizmu.

U svakom slučaju, Omladinski Komunikativni Centar će i dalje nastaviti sa razvojem volonterskih programa u partnerskoj saradnji sa drugim nevladinim organizacijama, kako u BiH, tako i na međunarodnom nivou, ali i u saradnji sa vladinim institucijama.

Omladinski Komunikativni Centar, Mačvanska 10, 78000 Banja Luka, Bosna i Hercegovina
Tel/fax: +387 (0)51 430 070
E-mail: okc@inecco.net, Web: www.okcbl.org

C

DODATAK C: MEĐUNARODNA PRAVOSLAVNA DOBROTVORNA ORGANIZACIJA (IOCC)

Osnovana 1992. godine, Međunarodna pravoslavna dobrotvorna organizacija (IOCC) je međunarodna neprofitna humanitarna organizacija, registrovana sa sjedištem u Sjedinjenim Američkim Državama. IOCC planira i namjenjuje programe pomoći na osnovu potreba, a do sada je širom svijeta obezbijedila najugroženijim kategorijama pomoć u vrijednosti od preko 100 miliona američkih dolara namijenjenih za razvoj.

Nakon decenije kontinuiranog rada u bivšoj Jugoslaviji, terenske kancelarije IOCC-a u Bosni i Hercegovini, Srbiji i Crnoj Gori su obezbijedile humanitarnu pomoć u vrijednosti od preko 50 miliona američkih dolara za oko 1,5 miliona izbjeglica, raseljenih lica i drugih civilnih žrtava rata raznih etničkih i vjerskih pripadnosti. Trenutni programi IOCC-a u BiH se procjenjuju na preko 14 miliona američkih dolara, a finansiraju ih Ministarstvo poljoprivrede SAD, Ured za Izbjeglice i Migracije SAD, te Agencija za međunarodni razvoj SAD.

Osnovni principi i vrijednosti koje IOCC svakodnevno primjenjuje u sprovođenju svojih projektnih ciljeva su:

- (1) pružanje humanitarne pomoći izbjeglicama, raseljenim licima, povratničkim manjinama i drugim ugroženim licima;
- (2) podrška društveno-ekonomskim projektima kroz revitalizaciju poljoprivrede, sigurnosti, društvenih usluga i fizičku rekonstrukciju;
- (3) jačanje grupnog pomirenja, međuetničkog dijaloga i međuvjerske saradnje za dobro svih stanovnika BiH; i
- (4) stimulacija širenja neprofitnih organizacija iz trećeg sektora u BiH.

U cilju jačanja privrede Bosne i Hercegovine, većina IOCC-ovih aktivnosti je osmišljena tako da stimulise poljoprivredu i ruralnu ekonomiju, glavni izvor prihoda i ekonomske aktivnosti u BiH, putem sljedećih metoda: nabavke i distribucije poljoprivrednih artikala, edukativnih seminara i treninga, tehničke pomoći domaćim institucijama, obnove infrastrukture, te mikro-kredita.

Međunarodna pravoslavna dobrotvorna organizacija (IOCC)

Milana Kranovića 21a, 78000 Banja Luka

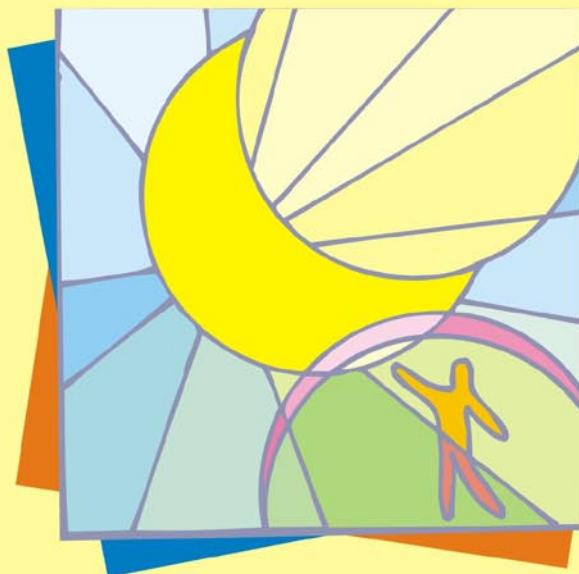
Bosna i Hercegovina

Tel/Fax: +387 (0)51 321 860, 304 520

E-mail: ioccb1@inecco.net

“BUDI PROMJENA KOJU ŽELIŠ DA VIDIŠ U SVIJETU”

GANDI



BUDI VOLONTER!
BUDI PROMJENA!
BUDI IN!



Omladinski Komunikativni Centar
Mačvanska 10, 78000 Banja Luka
Bosna i Hercegovina
Tel/fax: +387 (0)51 430 070
E-mail: okc@inecco.net
Web: www.okcbl.org



**Međunarodna pravoslavna
dobrotovorna organizacija (IOCC)**
Milana Kranovića 21a, 78000 Banja Luka
Bosna i Hercegovina
Tel/Fax: +387 (0)51 321 860, 304 520
E-mail: ioccl@inecco.net